

NOVA PRAVDA

GLASILO NARODNEGA DELAVSTVA

Izhaja vsak četrtek. Uredništvo: Ljubljana, Miklošičeva
cesta 22. telef. št. 46-18. — Uprava: Knafljeva ulica 5.
telef. št. 31-22

Delavska izdaja
„DOMOVINE“

Naročilna polletno 22.— in četrletno Din 44.— Račun
Poštne hranilnice — podružnica Ljubljana, št. 17.751.

Srečno novo leto želi vsem naročnikom in prijateljem
„NOVA PRAVDA“

Novoletni pogledi in načrti

Čas z osorno brezbriznostjo beži iz večnosti v večnost in se nikdar ter nikjer ne ustavi. Čas je večni, neomejen in brezpogojen gospodar vseh narodov in vseh svetov. Čas prinaša in odnaša dogodke, želje in hrepenenja, ter jih meče v večna pozabljena. Čas je zdravnik za vse in celi tudi največje rane, on je iz davnin v davnine neizpremenjen in neizpremenljiv, vedno ima enak obraz, vedno enako mrzlo srce in temne, težke misli. Čas ne pozna preteklosti, niti sedanjosti, čas neprestano hiti samo v bodočnost. V tem neizmernem časovnem prostoru, v tej časovni večnosti se neznatno bitje človeka zgubi v veliki nič, v neizmerno brezpomembnost in ničvrednost. Čas gre ponosno mimo človekovega trpljenja, mimo njegovih nad in upov, mimo vseh veselih razpoloženj in pričakovanj, čas beži mimo zablog on zane marja milijone ljudi, brezbrizno drvi mimo veličastnih stavb in ustvarianj, mimo velikih načrtov in naporov, za večni čas ni nič na svetu važno ali pomembno, vse je neznatno in malenkostno.

Tako stoji človek, slaboten in nezaten, v tem večnem krogotoku in zaskrbljen ter nesrečen išče samega sebe, svojo vrednost, svoj pomen, ugotavlja naloge in cilje svojega življenja.

V vsemogočem veličanstvu časa se človek trudi spoznati svoje poslanstvo, svojo važnost, namen in svrhu svojega postanka in svoj končni namen.

V tem strašnem nemiru, v katerega je človeka vrgla mogočnost večnega časa je pa človek vendarle moral tudi čas izmeriti, da ob tem časovnem merilu preceni samega sebe in lažje najde smisel svojega botenja in ustvarjenja in si po časovnem merilu odmeri svoje dolžnosti in svoje pravice. Vsevečni čas je človeku povedal, da je slabotno minljivo bitje, da je ob tem merilu časovne večnosti pomembna samo skupnost vseh rodov, ki gredo iz preteklosti v bodočnost, da je samo občestvo narodov in občestvo vsega človeštva vredno, da ob večnem času dobi svojo pomembnost in važnost. Človek je razmeril čas na sekunde in minute, na ure in dneve, na mesece in leta. Ta razdelitev časa ne zadrži toka, ona ima samo pomen, da dá človeku možnost, da ob

teh časovnih enotah lahko preceni pomembnost in vrednost svoje preteklosti in določi naloge in pota za svojo bodočnost.

Razdelitev časa na edinice opozarja človeka stalno samo na resnico, da kljub vsemu temu stoji sredi nemirne večnosti pred strašno minljivostjo vsega vsakdanjega.

Take misli krožijo v človekovi glavi na dan vsakega novega leta. Novo leto je samo od človeka izbran trenutek, v katerem hoče z večjo zaskrbljenostjo in resnostjo

premeriti svojo lastno pot ter daljo in usodo svojega naroda in človeštva.

Novo leto ne bi smelo biti v znamenju razkošnega veselja in sreče, ono mora biti bolj dan velike spovedi ter resničnega kesanja, dan trenutnega zastoja v divjem vrvežu, v katerem naj človeški rod z večjo zbranostjo obrne pogled naprej in pomisli, kam drvi pot po starih izgubljenih tirih.

Novo leto je v človekovi navadi dan veselja, razigrane dobre volje in občutek sreče, da mu je bilo dano doživeti ta dan. Malo kdo pa spozna, da je treba biti ta dan posebno skromen, ker nas tak dan opozarja, da nam je bila samo usoda srečno naklonjena, da smo preživeli težave in križe preteklosti in doživeli novoletni dan. Nič ni bilo odvisno samo od nas samih, za splošno srečo smo žrtvovali premo lastnega truda, premalo krepke volje, premalo smo uveljavili moralna in etična načela, vse premalo smo bili blizu večnim resnicam. Novo leto mora biti dan velikega spoznanja lastnih napak in dan krepke volje, da te napake v bodočih dneh zmanjšamo in na ostrini oslabimo. Novo leto ima za človeka biti dan velikega izpita, v katerem pokaže, kaj je delal v preteklosti, in kaj je sposoben ustvariti v bodočnosti. Vsak posameznik na ta dan s posebno podčrtano zavestjo odgovarja za svojo soodgovornost za dogajanja v človeški družbi.

Delavci, ki trpe enako iz leta v leto, nimajo na dan novega let avelikih načrtov, tudi ni treba, da je njih notranja spoved težka, ni potrebno, da je njihovo kesanje veliko. Živeli so skromno, vdano in pošteno. Želeli so si samo trohico pravičnosti in poštenosti, samo malo priznanja za svoje napore in za svoje človekovo dostojanstvo so si želeli. Delavci na ta dan hočejo, da učinkovitejšo zmaguje pravičnost in poštenost nad sebičnostjo, nad grobstvo, nad nadutostjo, nad sovraštvom in nad izkoriščanjem. Delavci hočejo, da v bodočnosti bolj zmaguje pamet in razum nad strastmi. Delavec želi da bi bila nehanja in dejanja ljudi v večjem skladu z božjo resnico in z božjo ljubeznijo, delavec bo hvaležen, ako vidi priznanje svojega dela in pošteno plačilo za svoj trud. Tudi v bodočem letu bo delavec s ponosom prevzel nase trdo in težko delo za vsakdanji kruh, za obstoj sebe in svoje družine. V trdem delu hoče videti napredek narodovega blagostanja, narodove gospodarske moči, in trdem delu hoče delavec oblikovati temeljno kamenje bodočnosti in napredka države. Eno skromno željo ima delavec za novo leto:

da bodi človek samo za spoznanje boljši, naj bo v njem več iskrenosti in več spoštovanja pred vsemogočnostjo večnega časa, ki skriva v bližnji ali

Vsem podružnicam Narodno strokovne zvez

Sončno leto se bliža koncu in vsi stanov in organizacije polagajo obračune o svojem poslovanju. Tudi Narodna strokovna zveza misli pri tem na vse delo in težke borbe, ki jih je preživljala tekom tega koledarskega leta. Kljub temu, da so uspehi njenega dela pozitivni, vendar je naša dolžnost, da gremo v prihodnjem letu s podvojenimi silami na delo za dobrobit našega članstva in vsega delavstva. Nihče izmed nas ne ve, kaj nam prinese bodočnost. Ni ga preroka, ki bi nam točno mogel označiti obrise našega bodočega gospodarskega, socialnega in kulturnega življenja. Kot odgovor na ta zamotana vprašanja naj nam bo v bodočem letu zvezda vodnica naša strpnost napram tovarišu in napram celemekupni družbi. Dalje so pogoj uspešnega dela požrtvovalnost, red in disciplina v organizaciji ter odkritosrečno medsebojno občevanje. V bodočem letu čaka organizacijo še mnogo dela; kajti socialne in gospodarske razmere se neprenehoma menjajo in mora biti zato vse delavstvo stalno na straži, da ga ne prehiti čas, ker bi sicer delavstvo izgubilo to, kar si je pridobilo v dolgih letih mezdnih bojev.

S temi željami voščimo vsem podružničnim članicam in članom in njihovim svojem srečno in uspeha polno leto 1941!

Izvrševalni odbor NSZ.

daljši bodočnosti za vsakega primerno plačilo.

Tudi v novem letu mora delavske duše greti spoznanje, da je le v slogi moč, da le v medsebojnem tovarštvu leži jamstvo za uspešno obrambo pred sovražniki. V delavskih vrstah mora vladati mir, da bodo iste vedno sposobne odbiti napade, ki bi prihajali iz pokvarjenosti človeške družbe, ki na žalost v nove mletu ne bo nič manj pokvarjena.

Narodni delavci hočejo ostati zvesti in vdani svojemu narodu, požrtvovalni v vsakršnem boju za svoje pravice,

tesno hočejo ostati povezani s svojo strokovno organizacijo, v organizaciji hočejo videti najmočnejše sredstvo za svoj gmetni in kulturni napredek in tudi uspešno sredstvo za jačanje narodovih in državnih odporih moči.

Na novega leta dan hočejo delavci samo za hip postati na vrhu klanca, da razprostro proti dolinam in obzorjem svoje roke, sposobne, da objamejo v ljubezni svoj narod, svojo državo in ves svet. V tej molitvi vrhu klanca bodo ostale duše delavcev vse leto. Dolžnost naroda pa je, da to molitev spoštuje in se ji klanja.

Sreča in zdravje naj spremljata v novem letu vsakega posameznega tovariša, njegovo družino, njegove prijatelje in znance. Vse povsod naj bo razlito vse polno dobre volje in mnogo notranjega zadovoljstva. —c

Z novim duhom v novo leto!

Gotovo je dan novega leta vedno baš tak navaden dan kot vsak drugi. V ničemer se prav nič ne razlikuje. Vendar ima vsepoved ta dan velik pomen ne samo po kalendarju, ko predstavlja začetek novega kalendarjskega leta, nego tudi zategadelj, ker simbolično privablja pred oči začetek nečesa novega, docela neznanega in zato tudi prav posebno skrivnostnega, mnogo obetajočega.

In kateri dan v letu bi bil bolj primeren za ocenjevanje preteklosti, za tehtanje uspehov in neuspehov, za sestavljanje bilance minulega dela in istočasno za snovanje načrtov za bodočnost, nego je dan novega leta kot simbol zaključka vsega starega in začetka vsega novega. Na ta dan se postavljajo mejniki med doseženim in zaželenim, črta se razmejitve med dobrim in slabim, ko si vsakdo obeta, da bo z novo voljo popravil, kar je doslej grešil, in deli se preteklost od prihodnosti, ki si jo sleherni želi svetlejšo v vsakem primeru od vsega, kar je na ta dan že za nami.

Tako je tudi prav, da ta dan sestavljajo bilanco preteklega delovanja organizacijski funkcionarji, ki jim je zaupana važna naloga in dolžnost, da v delavskih organizacijah delujejo za boljši položaj delovnega ljudstva, da grade lepšo bodočnost onim, ki so doslej vedno najbolj spodaj in katerim vsem gre vsak uspeh le za ohranitev golega obstoja in komaj za malo olajšanje vsestransko utegnjenega življenja. Svete so te naloge in dolžnosti in celo takrat, kadar v tem pravcu storimo vse, kolikor pri najboljši in resnični volji največ zmoremo, nismo storili dovolj. Preglejmo tedaj to svoje delo za delavsko skupnost, za našo organizacijsko edinico, ocenimo, koliko smo od tega, kar bi lahko storili, dejansko izvedli, in pretehtajmo, če so uspehi našega dela resnično taki kakor bi bili lahko, če bi žrtvovali vso silo svojega duha in celotno moč svojih zmožnosti.

Višje zavarovanje za starost, onemoglost in smrt

Naše zakonsko delavsko zavarovanje je zelo skromno in zaenkrat urejeno na način, ki nikakor ne odговarja niti dejanski potrebi, v katero sta delavec odnosno njegova družina postavljena bodisi v starosti, onemoglosti ali smrti. Samo ugotovitev, da so prispevki za te vrste zavarovanja izredno nizki in tolikšni, da ne morejo ustvariti finančnega ravnovesja za večje pokojnine, invalidnine ali rente po smrti družinskega poglavarja, nam nič ne pomaga. Opozori nas le, da se bo zakonito starostno delavsko zavarovanje čimprej reformiralo in postavilo na take temelje, ki bodo zajamčili delavcu in njegovi družini dostojno preskrbo ob starosti, onemoglosti in smrti.

Ker pa spremembo zakonitih določil navadno ni mogoče posebno hitro izposlovati, naj opozorimo na Uredbo o uvedbi invalidskega zavarovanja, odnosno na po njej izdani Pravidnik o prostovoljnem višjem zavarovanju delavcev. Določila tega pravilnika morejo ob dobri volji delodajalcev in delavcev v neki meri popraviti nedostatke sedanje zakonite ureditve starostnega in invalidskega zavarovanja. Radi tega naj opozorimo na najvažnejša določila tega pravilnika.

Prostovoljno višje zavarovanje morejo načelom uvesti le podjetja, ki zaposlujejo več kot 100 delavcev. Uvede se to zavarovanje s pogodbo med Osrednjim uradom in podjetjem. V pogodbi je treba zlasti navesti kdo bo plačeval višje prispevke. Če naj nosijo delavci nad polovico višjega prispevka sami, je potrebno za to pismeni pristanek delavcev. Povprečna starost delavcev praviloma ne sme presegati 30 let. Sklenjena pogodba je za obe stranki obvezna in se mora skleniti za najmanjšo dobo 5 let. Po preteku te dobe se lahko odpove, pri čemer je poudariti, da

Pravi mož bo vedno rad priznal, da je tudi takrat, ko se je mnogo trudil, storil premalo in gotovo manj, nego je dosegljivo. Nikomur se tedaj ni potrebno spovedovati! Dovolj je, če je v nas spoznanje in trdna volja, da bo nadalje drugače in da bo vsakdo na vsakem mestu vse odslej postavil najmanj polnega moža.

Pa tudi za vse pripadnike delavske strokovne organizacije mora biti novo leto dan, ko se izprašuje vest in urejajo moralni račun.

Dali je vsakdo izvršil do svoje skupnosti vse, kar je mogel in kar je bil storiti dolžan? Če bi to bilo tako, tedaj bi bil že danes položaj delovnega ljudstva ves svetel in vsak pripadnik delovnega stanu bi lahko praznoval praznične dni v pravem prazničnem razpoloženju, kajti mnogo težav in tegob bi skupnost, ojeklenjena po čudoviti sili vzajemnosti trdno v mogočno celoto povezanih članov in članic, premagala in jih pregnala, da bi za vse nastal docela nov položaj.

Ali ni vredno, da se vsak posameznik zdravi?! Ali ne gre končno vedno takrat, ko posameznik žrtvuje za skupnost in celoto, v deseteri obliki vendar za njega samega, za slehernega poedinca?! In dokler se ne bomo tega zavedali, da je organizacijska skupnost le tedaj zmagovita, če jo je skovala do poslednjega člana krepka volja in pripravljenost do požrtvovalnosti slehernega posameznika, in da pomeni uspeh skupnosti vsikdar tudi blagor poslednjega poedinca, toliko časa naša pot ne bo lahka in želi bomo le malo plodov.

In vendar je vse pripravljeno! Polje je obširno, brazde so zorane, seme je zbrano. Le sejanci so potrebni in mnogo, mnogo krepkega dela, da bo žetev obilna.

Vse to je vredno, da se zganemo prav vsi. In zategadelj je prav, da si ob novem letu stisnemo krepko in tovariško roke in odhitimo z novim duhom v novo leto.

vse pridobljene pravice ostanejo neokrnjene, odnosno da more delavec, ki je bil pet let prostovoljno višje zavarovan, to zavarovanje prostovoljno tudi sam nadaljevati. S prostovoljnim višjim zavarovanjem se more višina pokojnin, invalidnin ali podpor ob smrti povišati za največ dvakratno zakonito višino. Ako bi redna pokojnina znašala 300 — din se more s prostovoljnim višjim zavarovanjem dvigniti na največ din 900.— V istem razmerju se poviša tudi višina prispevkov od zakonitih 3 odst. zavarovane mezde na največ 9 odst. zavarovane mezde.

Vrednost prostovoljnega višjega zavarovanja bomo najbolj osvetlili če navedemo praktični primer. Vpoštevaajoč nove mezdne razrede znaša invalidska renta delavca ki zasluži din 62.— dnevno, po 500 tednih zavarovanja din 560.— Ta renta se z vplačilom 1 odst. dopolnilnega prispevka mesečno, t. j. torej 4 odst. namesto 3 odst. zavarovane mezde, poviša na din 747.— z vplačilom 2 odst. na din 934.—, 3 odst. na din 1.121.—, 4 odst. na din 1.308.—, 5 odst. na din 1.495.— in 6 odst., kar je največ mogoče, na din 1.682.— mesečno. V istem razmerju se ob vplačevanju višjega dopolnilnega prispevka zvišajo tudi starostne, vdovske ali otroške rente. Iz tega primera je jasno razvidno, kako zelo se izplača uvedba prostovoljnega višjega zavarovanja, ki na izredno cenen način poviša premajhne zakonite pokojnine odnosno rente na dvakratno ali celo trikratno višino.

Strokovne organizacije, obratni zaupniki kakor vsi delavci in delodajalci, pri čemer mislimo zlasti na večja podjetja in tovarne, si za novo leto ne morejo začrtati lepšega in plemenitejšega delovnega programa, kot

Razmere na živilskem trgu

Indeks cen za živiljenjske potrebščine se stalno dviga, dokaz, da je draginja vsaki dan večja. Mnogo se je pisalo o tem, kako se bo živilski trg organiziral in kako se bo zajezilo dviganje cen prav posebno onim potrebščinam, ki jih ljudstvo za svojo prehrano neobhodno potrebuje. Ustanovile bi se naj posebne občinske aprovizacije in za delavstvo važne obratne aprovizacije. O poslovanju občinskih aprovizacij je zelo malo slišati, dočim se po veliki večini obratne aprovizacije sploh še niso organizirale. Na vseh koncih in krajih vidimo, da o smotrni organizaciji aprovizacij sploh govora ne more biti. Na ta način je odpadel važen regulator cen na živilskem trgu in ni čuda, da se cene živiljenjskim potrebščinam nemoteno dvigajo v veliko nesrečo konsumentov. Proti brezvestni špekulaciji z živili se nastopa premalo strogo in je vmesna trgovina glede cen zelo slabo kontrolirana. Nekaj časa smo slišali, da so tega ali onega spekulanta kaznovali in poslali na prisilno bivanje. Sedaj že dolgo nismo čuli, da bi se koga preganjalo radi navijanja cen, četudi nihče trditi ne more, da so nedovoljene izrabe trenutne stiske na živilskem trgu prenehale. Poleg velikega povišanja cen se je zadnji čas pojavilo še občutno pomanjkanje blaga. Primanjkuje posebno moke in olja. Z vso resnostjo se na dolgo in široko poroča n. pr. o novem maksimiranju cen za olje v nadrobni podrobnosti, konzumenti pa olje ne dobe, da se navičeno sprašujejo za kakšno blago, določajo cene, če ga sploh ni dobiti. Skrajni čas je, da se tudi pri nas z malo večjo resnostjo prične reševati aprovizacijsko vprašanje in da se ne poskrbi samo za primerne cene, ampak tudi za blago, ki naj bi bilo pravično in sorazmerno razdeljeno na vse pokrajine v državi. Težki meseci so pred novo letino še pred nami in mnogo truda in resne volje bo treba, da bo ljudstvo preskrbljeno ob zmogljivih cenah z blagom, ki ga za svoje preživljanje neobhodno potrebuje.

Nakaznice za prehrano

Vsaj nekatera najvažnejša živila bi se morala oddajati na nakaznice. Gotovo nakaznice za živila niso priljubljene, ker je z njimi zvezana bojazen, da bi v tem slučaju imeli sicer vse polno papirnatih zagotovil, da dobimo nanje živila, živil pa v resnici ne bi bilo dobiti. Vendar bi pa nakaznice za živila takoj dobile svoj dober sloves, kakor hitro bi se na nakaznice dobilo res toliko, kolikor je za prehrano družine potrebno in po ustaljenih cenah, ki ne bi bile podvržene špekulaciji vojnih dobičkarjev. Seveda bi morale nakaznice za živila sloneti na dobri administraciji, ki bi skrbela za red in preprečevala vsako zlorabo. S svobodnim nakupom se danes ne more več zadovoljiti konsumente. Živila kupuje lahko samo še oni, ki ima denar in tega toliko, da lahko kupi tudi na zalogo. Velika večina konsumentov pa živi iz rok v usta in nima prav nobenih prihrankov, da bi se v ugodnih prilikah zalagala z živili. Tako so nastale nezdrave razmere, da sorazmerno tisti, ki ima mnogo denarja, cenješe živi, kot oni, ki od tedna do tedna, ali meseca zasluži le toliko, da vse takoj potroši. Če bi bila pri nas ljudska aprovizacija primerno urejena, bi se lahko z nakaznicami preskrbeli z živili po zmernih cenah tudi oni, ki ne morejo kupovati živil na zalogo. Poleg bi se z nakaznicami preprečilo kupičenje blaga v enih rokah in izvedla tudi enakomerna in pravična porazdelitev blaga.

je zboljšanje starostne preskrbe delavcev in njihovih družin, katero je po določilih omenjenega pravilnika tako brez velikih žrtve mogoče.

Postani in ostani član

Civil Metodove družbe!

Politični pregled

Zunanji minister dr. Aleksander Cincar-Marković je dal za božične praznike dopisniku zagrebskih »Novosti« izjavo, v kateri je med drugim povedal: »Mislim, da je zdaj v drugem letu vojne v Evropi vsakomur jasno, kako smo si morali vsak dan prizadevati v naši zunanji politiki,

da bi Jugoslavijo ohranili izven spopada in zavarovali njene koristi.

Jugoslavija gre odločno in vztrajno za tem, da se izogne vsem zunanjim zapletkom, in da v tem delu Evrope prispeva za mir. Zlasti se neprenehoma prizadeva, da bi na vseh svojih mejah dosegla ozračje najglobljeja zaupanja in da bi z vsemi sosedi ohranila najboljše prijateljstvo in miroljubne odnose. Po zaslugi takšne politike je bilo Jugoslaviji prizanešeno s težavami, ki so jim danes izpostavljeni mnogi evropski narodi. Pri delu za mir Jugoslavija ne izgublja niti za trenutek izpred oči potrebe po lastni varnosti in neprestano dela vse, kar terja položaj, da bi si to varnost v vsakem oziru zagotovila. S svojim mirnim vedenjem v zdajšnjem spopadu in s svojim zmernim in iskrenim stališčem je, kakor vidimo, ustvarila pri vseh narodih, v prvi vrsti pa pri svojih sosedi, občutek popolnega in prijateljskega zaupanja. Prijateljstvo z našima velikima sosedomi, Nemčijo in Italijo, temelji na naših bitnih koristih in se je zadnja leta jasno pokazal ves učinek tega sodelovanja. Želim tudi posebej poudariti pristrčnost odnošev med nami in Madžarsko. To se je tako vidno pokazalo te dni ob obisku madžarskega zunanjega ministra grofa Csakyja v Beogradu in v podpisu madžarsko-jugoslovenske pogodbe o stalnem prijateljstvu in večnem miru, pogodbe, ki je naletela pri obeh državah na splošno odobravanje. K trdnemu položaju Jugoslavije prispeva v zelo veliki meri naša notranja pomiritev, ki je tako jasno in močno prišla do izraza v srbsko-hrvatskem sporazumu. Mislim, da smemo z vso pravico reči, da je zunanja politika vlade, izvajana pod smernicami Nj. Vis. kneza namestnika, rodila najboljše uspehe.

Ameriški predsednik Roosevelt je imel te dni velik govor ameriškemu narodu, ki so ga prenašale vse ameriške radijske postaje. V govoru

je napovedal še večjo ameriško pomoč Angliji in demokratskim državam,

češ da je to potrebno tudi za ameriško varnost. Rekel je tudi, da se bori Anglija junško proti osvajalcem sveta. Svoje rojake pa Amerika ne bo poslala v Evropo, ker tega nihče ne zahteva.

Iz angleškega ministrskega predsedništva je bilo uradno javljeno, da je za novega angleškega veleposlanika v Washingtonu imenovan zunanji minister lord Halifax.

Mesto zunanjega ministra pa je prevzel dozdajšnji minister za vojsko Anthony Eden.

Minister za vojsko je postal kapetan David Margason. Na mesto lorda Halifaxa je za predstavnika vlade v gornji zbornici imenovan lord Cramborne, ki ostane še nadalje minister za dominlone. Imenovanje lorda Halifaxa za veleposlanika v Zedinjenih državah je bilo po Reuterjevi vesti na odločujočih ameriških mestih sprejeto zelo ugodno. V Ameriki menijo, da je bil lord Halifax zato izbran za naslednika lorda Lothiana, ker so mu najboljše znani angleški vojni načrti in ker ga smatra ministrski predsednik Churchill za najsposobnejšega za to opravilo. Lord Halifax bo aprila prihodnjega leta izpolnil 60 let starosti. Zunanji minister je postal leta 1938. po Edenovem odstopu. Novi zunanji minister Eden šteje zdaj 43 let. Prvič je postal zunanji minister pred petimi leti. Tedaj je sledil siru Samuelu Hoareu in se je njegovo imenovanje označevalo kot postritev angleškega nastopanja nasproti Italiji. Eden je veljal zmerom za odločnega nasprotnika diktatorskih vladavin ter je odstopil pomladi leta 1938. prav zaradi nasprotstva proti Chamberlainovi po-

mirjevalni politiki do Italije. Ko je lani nastala vojna, je bil Eden takoj imenovan spet za ministra, v Churchillovi vladi pa je postal letos v maju minister za vojsko. Tudi novi predstavnik vlade v gornji zbornici lord Cramborne je pred dvema letoma istočasno z Edenom odstopil z mesta podtajnika za zunanje zadeve zaradi nasprotstva do Chamberlainove politike. Novi vojni minister Margason šteje 50 let.

»Neue Zürcher Zeitung« objavlja iz Sofije dopis o bolgarski zunanji politiki in pravi med drugim:

»Bolgarska zunanja politika ostane neizpremenjena.

Ne govori se sicer več o nevtralnosti, verjetno zato ne, ker bi ta beseda komu ne bila všeč, toda na drugi strani tudi ne trde, da bi bila Bolgarija stopila v stanje »nevojujoče se države«. Bolgarija torej ostaja nevtralna, vendar pa iz razumljivih razlogov želi, da bi se to preveč poudarjalo. Bolgarija zasleduje trenutno naslednje zunanje-politične smotre: želi ostati izven vojne, ohraniti narodu mir, hkratu zagotoviti varnost in neodvisnost države in braniti vse življenjske pravice bolgarskega naroda.

Bolgarski vladni list »Dnes« prinaša na prvi strani članek pod naslovom »Med Bolgarijo in Jugoslavijo« in pravi med drugim tole: Te dni je bila v zunanjem ministrstvu izvršena izmenjava ratifikacijskih dopolnilnih protokolov k trgovinski pogodbi med Bolgarijo in Jugoslavijo, ki so bili podpisani že 12. februarja. Izvedba tega dejanja pomeni nesporno nov znak

za pravo pot, po kateri gredo danes bolgarsko-jugoslovenski odnošaji.

Zveze med obema sosednjima državama se nadaljujejo in razvijajo v okviru pogodbe o večnem prijateljstvu, ki je bil leta 1937. podpisan med Sofijo in Beogradom. Prijateljstvo med obema bratskima državama postaja čedalje bolj raznovrstno po vsebini, in to še bolj prispeva k ojačenju zvez med Bolgarijo in Jugosloveni.

Madžarski listi objavljajo v božičnih številkah izjave svojih državnikov in politikov. Bivši madžarski ministrski predsednik grof Bethlen obravnava v svoji izjavi tudi položaj južnovzhodne Evrope. Med drugim pravi:

»Za ohranitev miru v južnovzhodni Evropi je velikega pomena jugoslovensko-madžarski sporazum, ki ga smatram za temeljni kamen mirovne zgradbe v tem delu Evrope.

Pobuda zanj je nedvomno izšla od madžarskega regenta Horthyja. Brez pridržka verujem, da bodo jugoslovensko-madžarski odnošaji v svoji novi ureditvi pospešili gospodarsko sodelovanje in zavarovali nacionalno samostojnost malih narodov v okviru nove Evrope.

Pred prazniki je imel papež Pij XII. govor, ki ga je prenašala tudi vatikanska radijska postaja. Med drugim

je dejal papež, da ves svet vznemirjen gleda na nesrečo in gorje, ki sta nastali zaradi zadnje vojne.

Tudi za časa vojne, a posebno po njej je dolžnost cerkve, da se z vsemi svojimi silami posveti zdravljenju strašnih ran, ki jih povzroča ta vojna. Moja skrb je posvečena posebej vojnemu ujetnikom. Srečen sem, da sem lahko po svojih zastopnikih poslal tem nesrečnikom vsaj besede tolažbe. Nato je papež opozoril na govor, ki ga je imel pred letom dni in v katerem je podal svoje stališče glede osnov miru, ki bi se moral opirati na pravičnost. Te besede veljajo tudi danes. Ni zadeva cerkve, da pristane na en ali drugi način, ki si med seboj nasprotujejo in se vsak opira na svoje lastno naziranje o sredstvih, s katerimi naj bi se dosegla in izvedla preobrazba Evrope zaradi boljše bodočnosti. Osnovni pogoji vsakega novega reda so: zmaga nad sovraštvom, ki zdaj razdvaja posamezne narode, zmaga nad medsebojnim nezaupanjem, zmaga nad načelom, po katerem

naj bi bila korist osnova prava, zmaga nad preveč zaostrenimi nasprotstvi v svetovnem gospodarstvu, tako da bi se vsem državam zagotovila naravna sredstva, ki jih potrebujejo za življenje, zmaga nad samoljubjem, na katerega mesto je treba postaviti iskreno vzajemnost in bratovsko sodelovanje med narodi.

Angleško letalsko in notranje ministrstvo javljata,

da je bil v noči na 28. decembra izvršen zelo močan napad nemških bombnikov na London.

Napad je trajal štiri ure. Vrženo je bilo mnogo bomb. Mnogo oseb je bilo ubito in mnogo ranjeno. Več hiš je bilo razdejano ali poškodovano. Nastalo je mnogo požarov, ki pa so bili vsi hitro obvladani. Po nekaj dneh mira med prazniki

se je znova začelo letalsko uničevanje.

Nemška letala prihajajo nad Anglijo, a angleška nad Nemčijo in nemška oporišča v zasedenem ozemlju.

Angleške ofenzivne operacije okrog Bardie v Afriki se po vesti iz Kaira nadaljujejo.

Angleško topništvo neprestano obstreljuje italijanske utrdbe okrog Bardie.

V tem pripravljalnem ognju, ki mu bodo nedvomno v kratkem sledili novi odločni napadi pehote, v veliki meri podpira angleško topništvo tudi letalstvo, ki neprestano bombardira Bardio in okolišne italijanske utrjene postojanke. Angleška vojska dobiva tako po morski kakor tudi po kopni poti neprestano nova ojačenja v moštvo in materialu. Pravijo, da bo angleška vojska kmalu izvršila odločilen napad na Bardio. Po vesteh iz Italije bo italijanska vojska Bardio odločno branila.

Na grško-italijanskih bojiščih v zadnjih dneh ni bilo posebnih dogodkov. Ze pred dnevi so Grki zavzeli Himaro in nekatere vasi, med njimi Rin. Ujeli so tudi nekaj italijanskih vojakov in zaplenili večje množine vojnega materiala. Po grški vesti se grška vojska zdaj počasi bliža Elbasanu.

Ob obali prodirajo Grki proti Valoni. Druge vesti pravijo, da se Italijani pripravljajo na protiofenzivo.

Iz Čungkinga prihajajo vesti, da bo nastopajoče leto Kitajska pripravljena že za protiofenzivo proti Japoncem.

Kitajci razpolagajo že zdaj z redno vojsko treh milijonov mož, novi oddelki pa se še urijo. Kitajske tvornice orožja in municije, ki so bile prenesene v notranjost države, izdelujejo čedalje večje količine vojnega materiala. — Po neki vesti je bilo predzadnji teden preko ceste skozi Birmo poslano na Kitajsko za tri milijone dolarjev vojnega materiala.

Po ameriških vesteh

nameravajo Nemci vojaško zasesti tudi nezasedeno Francijo.

Baje bodo Nemci postavili Lavala namesto maršala Petaina za predsednika Francije. Ista vest trdi tudi, da imajo maršal Petain in drugi člani njegove vlade za primer nemškega posredovanja že pripravljena letala, da zbeže iz Vichyja v francoske kolonije v Afriki.

Atenska agencija poroča: Glavni poveljnik grške vojske general Papagos je poslal dnevno povelje vojakom, v katerem pravi,

da se jim zahvaljuje za junaštvo, za čustva svobode in za pojmovanje grških časti.

Grčija je v popolni svobodi praznovala božične praznike. Jezus Kristus in Mati božja, pravi Papagos, bosta zmerom z vami in bosta blagoslovila naš trud.

Iz Washingtona javljajo: Na posvetu tiska je izjavil ameriški predsednik Roosevelt, da posveča zelo velik pomen načrtu,

po katerem naj bi ameriške tvornice izdelale po 500 lovskih letal na dan.

Ta načrt določa, da naj bi bila v to svrhu preurejena pod enotnim vodstvom vsa avtomobilska industrija v Zedinjenih državah. Roosevelt je dejal, da bi bilo mogoče na podlagi takega načrta že v teku pol leta izdelovati dnevno po 500 kovinskih lovskih letal.

tal, kar bi zelo pomagalo ameriškemu oboroževalnemu načrtu. Na vprašanje nekega novinarja, kaj meni v nemški poluradni izjavi, da bi odstopitev nemških trgovinskih ladij v Ameriki Angliji pomenila »vojno dejanje«, je odgovoril Roosevelt, da nima o taki izjavi še nobenega službenega poročila. Prav tako ni hotel Roosevelt pojasniti pisanja japonskih listov, ki poročajo, da Zedinjene države kličejo svoje ladje z Daljnega vzhoda in da so odpoklicale tudi del svojega tamkajšnjega državniškega in konzularnega uradništva.

Gospodarstvo

Sejmi

- 2. januarja: Dobova pri Brežicah, Sv. Jurij ob južni železnici (okolica), Ribnica pri Kočevju, Radohova vas;
- 3. januarja: Dolenji Logatec;
- 4. januarja: Domžale;
- 7. januarja: Metlika, Šmartno pri Litiji;
- 11. januarja: Planina pri Sevnici.

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili 27. decembra v devizah (prve številke službeni tečaj, druge v oklepajih tečaj na svobodnem trgu):

- 1 angleški funt za 174.57 do 177.77 (za 215.90 do 229.10) din;
- 1 ameriški dolar za 44.25 do 44.85 (za 54.80 do 55.20) din;
- 1 švicarski frank za 10.29 do 10.39 (za 12.71 do 12.81) din.

Vojna škoda se je trgovala v Beogradu po 466 din. Nemška klirinška marka je bila po 17.72 do 17.92 din.

Drobne vesti

— Z načrtnim gospodarstvom bo zagotovljena prehrana prebivalstva. Minister za kmetijstvo dr. Branko Čubrilovič je imel v radiu predavanje o prehrani prebivalstva naše države. Med drugim je izjavil, da je vprašanje kruha zdaj prav tako važno za odločitev v vojni kakor vprašanje zmage na bojišču. Tudi pri nas smo spoznali, da je treba svobodno gospodarstvo počasi zamenjati z načrtnim. Preko ravnateljstva za prehrano se je ministrstvo za kmetijstvo postopno izpreminjalo v ministrstvo za narodno prehrano. Kar se tiče prehrane prebi-

valstva naše države v letošnji zimi, je treba ugotoviti, da bi glede na zaloge hrane ne bila težavna, če bi ne bilo izjemnih razmer. Kruha je pri nas za vse dovolj, vprašanje prehrane je pa odvisno od nas in naše volje. Potrebno bo pa načrtno gospodarstvo, če hočemo zagotoviti prehrano prebivalstva naše države čez zimo.

— Izpostava direkcije za trgovino s tujino v Ljubljani. Minister za trgovino in industrijo dr. Andres je predpisal naredbo o ustanovitvi, delovnem območju in ureditvi izpostave direkcije za zunanjo trgovino v Ljubljani.

— Mestna hranilnica v Kranju se združuje z Banovinsko hranilnico. Na nedavni seji občinskega odbora v Kranju, kateri je prisostvoval tudi sreski načelnik g. dr. Vidic, je bila kot glavna točka dnevnega reda združitve Mestne hranilnice z Banovinsko hranilnico. V dolgem poročilu je predsednik finančnega odbora in dolgoletni predsednik upravnega odbora Mestne hranilnice g. Fock tolmačil občinskim odbornikom stanje hranilnice in potrebo po združitvi z imenovanim zavodom. Predlog združitve je bil skoro soglasno sprejet.

— Znižana cena jedilnemu olju. Te dni je bil v ministrstvu za trgovino in industrijo posvet o cenah jedilnega olja. Na posvetu se je po daljši razpravi sklenilo, da se navzlic neugodnim okoliščinam, pod katerimi delajo tvornice na področju izven Hrvatske znižajo tvorniške cene jedilnega olja od 20.79 na 19.58 din kakor v banovini Hrvatski, da pride do enotne cene v vsej državi.

Dopisi

IVANJKOVCI. Tukajšnji gasilski četi je daroval g. Lovro Petovar 150 din namesto venca na krsto rajnega Antona Sigmundta. Lepa hvala!

IVANJKOVCI. (Smrtna kosa). Pred dnevi je v Brebrovniku na svojem posestvu umrl nagle smrti dvorni svetnik bivših avstrijskih državnih železnih g. dr. Anton Sigmundt. Bil je v 77. starosti in po rodu iz graške obitelji, ki že poseduje tukaj sto let vinograde. Za mlada leta in dopuste je med aktivno službo preživljal tukaj. Pred kakimi 15 leti je bil upokojen in od tedaj naprej je s svojo družino stalno prebival tukaj med vi-

nogradi, ki jih je zelo ljubil. Zavoljo svojega veselega in mirnega značaja je bil tukaj povsod zelo priljubljen. Pokopali so ga v Mariboru na evangeličanskem pokopališču. Blag mu spomin!

LJUTOMER (Smrtna kosa). Te dni smo pokopali ključavničarskega mojstra gospoda Karla Karbo. Pokojnik je bil doma iz Radoslavcev in se je po vojni naselil v Ljutomeru, kjer si je kmalu pridobil glas dobrega obrtnika. S pridnim delom je ustvaril svoji družinici lep dom. Postavil je hišo z delavnico, katero je neprestano izpopolnjeval. Toda pred leti se ga je lotila zavrtna bolezen. Moral je delo v delavnici pustiti, le nadzoroval ga je še do zadnjega. Smrt ga je rešila trpljenja. Vzela je njegovi soprogi, rojeni Rusinji, ki je je bil pokojnik privedel s seboj iz ruskega ujetništva, skrbnega moža, sinu Valku pa ljubečega očeta. Častna udeležba na pogrebu je pričala, kakšen ugled je užival Karba v Ljutomeru in okolici. Nekaj časa je bil pokojnik tudi član občinskega odbora. Pevski zbor mu je zapel pred hišo in na pokopališču v slovo lepi žalostinki. Ohranimo marljivemu obrtniku časten spomin! Njegovi družini naš sožalje.

MALA NEDELJA. Sokolska četa uprizori v svojem toplo zakurjenem domu v nedeljo 5. januarja ob 1/24. uri velezabavno burko »Gosposka kmetija«. Igralci v kmečkih vlogah bodo govorili v domači prleški govori. Ker je smeh zdravju potreben, vabljeni vsi prijatelji zabave od blizu in daleč!

SV. URBAN PRI PTUJU. (Smrtna kosa). Pred dnevi smo spremljali na poslednji poti blago go. Josipino Bežjakovo, vdovo po nadučitelju in mater ge. Vrečkove in učiteljice-vrtnarice gđ. Justine Bežjakove. Pogreba so se udeležili številno učiteljevo iz Ptujja in bližnje okolice, šolska deca in številni vaščani. Pokojnica je bila splošno priljubljena. V ganljivem govoru se je poslovil od nje ob odprtem grobu domači župnik g. Razbornik. Dobri ženi naj bo lahko domača zemlja!

Iz Prekmurja

Na smrt obsojeni Makovec pomiloščen. Poročali smo že o razpravi proti Karlu Makovcu, ki je julija v Štrigovi umoril svoje dekle Mimiko Repovo in njenega spremljevalca Viktorja Razbergerja. Obsojenec se je pritožil proti visoki kazni na apelacijsko sodišče, ki je ugodilo in spremenilo smrtno kazen v dosmrtno ječo.

F. Gobey:

Umor na plesu

25

Potem se je le nekako zavedla. »Dober dan vsej gospodi!« je rekla in se po starinsko priklonila.

Potem se je obrnila k Berti:

»Dober dan, gospodična. Prihajam z vašega stanovanja. Vratar mi je erkel, da ste šli sem, pa sem prišla. Srečna sem, da sem vas dobila, ker mi je mož velel, naj se na vsak način vrnem k njemu. Nisem izprva hotela, ker sem vam obljubila, da bom ostala v Bellevilleu. Toda, kako naj ostanem? Niste mi plačali, denar sem pa potrebovala. Mož me je nagovarjal, naj nesem otroka v najdenišnico. Toda k sreči sem danes slišala, da so pisali listi, da vas bodo izpustili. Hitro sem vzela otroka in odhitela na vaše stanovanje. Peš sem morala prehoditi vso dolgo pot, ker nisem imela niti solda več.«

»Dosti!« je vzkliknil kapitan. »Kdo vam je izročil to dete?«

»I, gospodična!«

»Kdaj?«

»Dva meseca sta že pretekla, plačala mi je pa šele za enega.«

»Dva meseca!« je vzkliknil Crozon in ošnil ženo z besnim pogledom.

»Da, dva meseca. Otrok ima nekaj dni več.«

»Kje ste dobili otroka? Zakaj so vam ga izročili? Odgovorite!«

»Ali ste mar s policijo, gospod?«

»Odgovorite! Drugače vas bom dal zapreti, čim prekoračite prag te hiše!«

»Mene da bi zaprli? Vi? Jaz sem poštena

ženska! Moj mož dela v veliki pralnici, jaz pa likam perilo. Gospodična nama je dajala prati svoje perilo. Ko sem nekega ponedeljka prišla k njej, me je vprašala, ali ne bi sprejela stanovanja. Izročila mi je otroka in vse »Rada«, sem ji rekla. Zahtevala pa je od mene, da bi se preselila v mesto in mi je ponudila povračilo stroškov za stanovanje, poleg tega pa še po štirideset frankov na mesec. Lahko si mislite, da sem rada to sprejela. Naslednji dan sem se vrnila, gospodična pa me je odvedla v neko hišo, kjer je zame najela stanovanje. Izročila mi je otroka in vse je bilo v redu.«

»Ali mati ni nikoli prišla pogledat otroka?« je nestrno vprašal Crozon.

»Mati? Kaj vem za mater? To me nič ne briga in zanjo sploh vprašala nisem.«

»Tega vam pa ne verjamem! Da ni nobena druga ženska prihajala k vam?«

»Nikdar nisem videla nikogar drugega kakor to gospodično. To je sveta resnica, gospod, kakor je meni Virginija Nomier ime. K sebi je vzela vsak dan otroka za kakšno uro, potem mi ga je pa prinesla nazaj. To je trajalo vse do začetka prihodnjega tedna, ko mi je našla drugo stanovanje.«

»Kdaj je bilo to?« je besno vprašal Crozon.

»Da, prišla je neko soboto po polnoči. Teden dni prej je sploh ni bilo k meni. Le vsak dan mi je poslala neko deklico, ki me je vprašala, ali me ne zasleduje kakšen mož, ki se z otrokom sprehajam. In prav ti-

sto soboto me je na cesti ustavil neki možki in me vprašal, čigav je otrok. Prosila sem ga, naj me pusti v miru, toda zasledoval me je prav do vrat hiše, kjer sem stanovala. To sem takoj povedala tistemu dekletu. Rekla mi je, naj zvečer ne ležem, ampak naj bom pripravljena, da se ponoči preselim. Da bo takrat prišla gospodična...«

»Ali je prišla?«

»Seveda! Odpeljali sva se v ulico Pueblo. Soba ni bila takšna kakor prva, pa sem bila vendar z njo zadovoljna. Drugo jutro je prišel gospodar k meni in mi je povedal, da je soba plačana za mesec dni naprej. To sem takoj sporočila svojemu možu, ki pa nad tem ni bil navdušen. Upala sem, da bo gospodična kmalu spet prišla. Ni je bilo. V ponedeljek sem zvedela, da so jo zaprli. Čakala sem, potem pa...«

»Molčite«, je vzkliknil Crozon. »Zdaj vem že dovolj!«

Obrnil se je k svoji ženi in se hotel vreči nanjo, toda Berta mu je zastavila pot:

»Ali ste slišali?« je mračno vprašal kapitan. »Ta ženska je povedala resnico. Vi ste me varali in vaša sestra vam je pomagala. Vedel sem, da neki neznanec išče otroka. Vsi ste mi lagali!«

»Obsodite mene, toda ne klevetajte svoje žene!« je vzkliknila Berta.

»Ali boste zdaj še nesramni in boste hoteli tajiti, da je ta otrok sploh na svetu? Ali ne boste priznali, da ste ga hodili vsak dan obiskovat? In v soboto... da, takrat je bil ples v operi... ste lepo izrabili noč! Začeli ste jo z zločinom, a končali bog ve kje in kako. V vašo nedolžnost ne verjamem več.«

»Saj vam ni treba verjeti. Ničesar ne tajim. Pravim vam le, da je Matilda nedolžna.«

Novice

* Pokroviteljstvo nad pomladnim velescem v Ljubljani je blagovolil prevzeti Nj. Vel. kralj Peter II. Velescem bo od 31. maja do 9. junija l. 1941.

* Vodnikova družba v Ljubljani vljudno obvešča člane zamudnike, da je Vodnikova pratika za leto 1941. pošla. Družba ima v zalogi ostale tri letošnje knjige, ki jih založi vsako leto v večji nakladi kakor Vodnikovo pratiko. Ti člani zamudniki lahko še dobe, ako to želijo, tri knjige brez Vodnikove pratike za ceno 27 din in sicer znaša članarina 20 din, 7 din so pa stroški odpreme.

* Nov inženjer agronomije. Na kmetijski fakulteti zagrebškega vseučilišča je bil diplomiran za inženjerja agronomije g. Zancer Pavle iz Selnice ob Dravi. Prvemu kobanskem agronomu iskreno čestitamo!

* Mirka Grujićeva umrla. Te dni je umrla v Beogradu v visoki starosti ga. Mirka Grujićeva, dvorna dama in predsednica Kola srbskih sester, ugledna nacionalna delavka, znana skoro po vsej naši državi. Nj. Vis. knežinja Olga je prišla v njen dom in se poklonila zemskim ostankom zaslužne pokojnice. Truplo so izpostavili v prostorih Kola srbskih sester. Pogreb se je vršil v soboto in so se ga med drugimi udeležile številne odposlanke nacionalnih ženskih združenj iz države.

* Smrt matere dobrovoljca Frana Bračiča. Te dni je v Mariboru za vedno zatisnila oči ga. Marija Bračičeva, vdova po šolskem upravitelju in mati šestih zgledno vzgojenih hčera in sina edinca Franja, ki je kot dobrovoljec-oficir izkrvavel v strahovitih borbah v Dobrudži. Ga. Bračičeva je bila hčerka zdravnikarja in se je v mladosti zvezala v srečnem zakonu z nadučiteljem Franjem Bračičem, ki je užival pri Sv. Vidu nad Planino 36 let neomajno ljubezen vsega prebivalstva in je ob vstopu v pokoj prejel častno članstvo vseh štirih tamošnjih občin. Z letom 1916. je legla težka senca na vso družino Bračičevih, zlasti na go. Marijo. V enem letu je izgubila soproga in edinca. Kako ji je srce trepetalo, ko je izvedela, da se sin bori v Dobrudži. Naša osvoboditev je terjala hude žrtve. Nesebične, junaške matere so bile one, ki so jim srca krvavela, ko so se njih sinovi borili za domovino, a niso tožile. V častno priznanje za to žrtev je bila

ga. Marija odlikovana z zlato medaljo za civilne zasluge, ki ji je bila na izredno svečan način izročena l. 1937. Svoja poslednja leta je živela v bližini svojih hčerk. Njihova iskrena ljubezen in skrb sta ji sončili jesen življenja. Kakor v materi, ni mogel umreti spomin na sina Franja. Tako živi njegov neomajni nacionalni duh v družini Bračičevih. Vse hčerke zavzemajo odlične položaje v našem javnem življenju. Spoštovani družini Bračičevi izrekamo ob hudi izgubi iskreno sožalje!

* Nenadna smrt uglednega vzgojitelja. Te dni je umrl ravnatelj II. deške meščanske šole v Ljubljani g. Rudolf Pečjak. Zjutraj se je odpravil po opravkih v mesto in kmalu se je vračal domov, da bi bil pri domačem prazniku rojstnega dne svoje najmlajše hčerke. Pri Prelogu je hotel stopiti v avtobus, pa je v trenutku omahnil in izdihnil. Takoj so poklicali reševalno postajo, da bi ga odpeljala v bolnišnico, toda bilo je že prepozno. Pokojnik je bil odlični šolnik. Spisal je za meščanske šole zgodovinske knjige in slovenske čitanke. Zapustil je užaloščeno soprogo go. Ano, rojeno Kamenškovo, in pet nepreskrbljenih otrok. Najstarejši sin Smiljan je pravnik. Hudo prizadeti rodbini izrekamo naše iskreno sožalje.

* Dr. Miljutin Zarnik umrl. V Ljubljani je umrl upokojeni magistratni ravnatelj dr. Miljutin Zarnik. Po dolgem bolehanju je odšla na sveti večer v večnost njegova dobra duša. Rajniki je bil najstarejši sin slovenskega narodnega in kulturnega delavca dr. Valentina Zarnika in brat nekaj let mlajšega vseučiliškega profesorja dr. Borisa Zarnika. Dr. Miljutin Zarnik se je rodil v Ljubljani l. 1873. L. 1892. je napravil v Ljubljani gimnazijsko maturo in se napotil v München, kajti zelo se je zanimal za umetnost in se je hotel posvetiti slikarstvu. Obenem se je lotil pravnega študija. Slikarstvo se je tudi začel uveljavljati s tem, da je sodeloval kot slikar pri nekaterih slovenskih časopisih. Lotil se je tudi črtic, s katerimi se je javnosti predstavil z odličnim slogom in lepim jezikom. V Münchenu se je neadno odločil za praktičnejši poklic. Odpotoval je v Gradec in se popolnoma posvetil pravnemu študiju. Za doktorja prava je bil promoviran v Gradcu. Rajniki je bil delaven mož in zmerom naprednega jugoslovenskega mišljenja. Časten mu spomin!

* Smrt starega narodnjaka. Na Meljski cesti v Mariboru je preminil v visoki starosti

82 let posestnik in industrijec g. Ivan Verdnik, tast tvorničarja g. Škofa. Blagi pokojnik je bil zaslužen narodni delavec. Bil je gerent in večkrat župan občin Dravograda in Otiškega vrha. Bil je mož kremenitega značaja in poštenjak. Za zasluge je bil odlikovan z redom sv. Save V. stopnje. Ob nastanku svetovne vojne je bil Verdnik dvakrat zaprt v Gradcu zaradi slovenskega prepričanja. Ob prevratu so mu narodni nasprotniki zažgali gospodarsko hišo in izropali domačijo. Vzornemu narodnjaku in zavodnemu naprednjaku ohranimo najlepši spomin! Njegovim svojcem iskreno sožalje!

* 16 silov (žitnih skladišč) bo gotovo najkasneje do prihodnje žetve. Družba, ki gradi ta žitna skladišča, je doslej zgradila že več manjših skladišč, po večini v siromašnejših krajih, večja pa so še v gradnji. Vseh 16 skladišč bo imelo prostora za 7000 vagonov žita. Največji skladišči bosta v Šabcu in Pančevu, ki bosta imeli vsako prostora za 1500 vagonov. V večjih žitnih središčih v Vojvodini pa je družba kupila že obstoječa skladišča, tako v Petrogradu za 1300 vagonov žita in v Smederevu za 250 vagonov. Poleg tega bodo zgradili tudi tri sadne hladilnice, in sicer v Brčkem, Valjevu in Čačku. Potrebne hladilne stroje bodo dobili iz Nemčije. Vsaka izmed teh sadnih hladilnic bo imela prostora za 50 vagonov presnega sadja. Te tri hladilnice bodo lahko vsak dan odpravile po osem vagonov presnega sadja za izvoz v tujino. Družba misli nastopajoče leto zgraditi še devet novih skladišč in eno pretovarjalno žitno skladišče v Sisku.

* Zagrebški nadškof dr. Stepinac v Strigovi. Prejšno nedeljo so v Strigovi blagoslovili prenovljeno župno cerkev. Obenem so proslavljali tudi 300 letnico pokristjanjenja Hrvatov. Svečanosti je osebno opravil zagrebški nadškof dr. Stepinac. Po slovesnem sprejemu je bila v šoli akademija, pri kateri je spregovoril tudi nadškof. Napovedal je, da bo Strigova piv v kratkem priključena banovini Hrvatski.

* Dr. Maček za odstranitev nepotrebnih preprirov. »Hrvatski dnevnik« je objavil pred božičem krajši članek, ki ga je napisal zanj podpredsednik vlade dr. Vladko Maček in v katerem želi Hrvatom vesele božične praznike. V njem pravi tudi: »Zlo ni mogoče odstraniti z zlom. Zlo se more zmanjšati, dokončno odstraniti pa se more samo z dobrim. Danes, ko je skoraj ves svet v vojnem stanju, mi Hrvatje lahko praznu-

»Pojasnite mi vse! Ko sem prišel s potovanja, ste mi prisegali, da je Matilda nedolžna. Ali boste še zdaj tajili, da ste delali za svojo sestro? Ali boste mar trdili, da ste pomagali kakšni svoji prijateljici? No, kar njeno ime mi povejte, da se prepričamo!«

»Kaj? Ali mislite, da bom svojo prijateljico izdala zdaj, po vsem, kar sem za njo storila? Da, prijateljico imam, ki je grešila in prevarila svojega soproga. Zelo nesrečna je. Pomnila sem ji roko. Skrbela sem za nesrečnega otroka, ki ga mati ni mogla vzgajati. Deklica bi bila umrla, če se ne bi jaz brigala zanjo. Ali je mar to zločin? Moja vest je mirna in ponosna sem na to, da sem poslušala glas svojega srca.«

Kapitan je bil spet ves zmeden in ni vedel, kaj naj stori. Sedel je in se zagledal predse. Berta je bila že prepričana, da je Matilda rešila.

Tedaj pa je dojilja napravila novo neumnost. Stopila je h gospod. čni Lesterelovi. Deklica je pogledala gospo Matildo in se ji nasmejala.

»Poglejte, gospa.« je dejala dojilja, »otrok vas ne pozna, pa bi vas le rad poljubil.«

In pomolila ji je deklčo, da so se njene ustnice dotaknile malega čela.

Kapitan je planil kvišku, razjarjen kakor gad, pograbil nož in planil proti svoji ženi:

»Nesrečnica, ti si mati tega otroka! Ubil bom tebe in njega!«

Berta je priskočila, da bi ga prestregla.

»Ne boste se dotaknili moje hčere,« je odločno rekla.

»Vaše hčere?« je vzkliknil Crozon. »Drznete se reči, da je to vaša hči?«

»Da. Drzmem se. Jaz sem njena mati in znala jo bom braniti!«

»Nesrečnica! Tu pred vsemi ljudmi pripovedujete, da ste zavrgli svojo deklčko čast!«

»Vem, kaj delam! Vem, da sem izgubljenal! Lahko bi bila svojo sramoto zakrila, toda vi ste me prisilili, da je nisem smela zamolčati. Naj vam bog to odpusti! Za svoj greh se bom dovolj kesala in se bom še. Toda srečna bom v zavesti, da sem rešila Matildo.«

»Kdo mi more jamčiti, da spet ne lažete?«

»Ali še dvomite? Kako bi jaz mogla napraviti tujo sramoto na svoja ramena? Ne pozabite, da pozna dojilja mene, samo mene in da sem jaz v zaporu molčala samo zaradi tega, da ne bi bil moj nedolžni otrok omadeževan.«

Nastal je kratek molk. Kapitan je zagnal nož na mizo. Potem je dejal z zamolklim glasom:

»Pojdite vsi! Ostati hočem sam s svojo ženo. Odnosite tega otroka!«

Dojilja, ki je bila vsa prestrašena in ki se je že zavedala, da je ona s svojo nespretnostjo zakrivila ta mučni prizor, je komaj še čakala, da je hitro šla. Prav tako tudi goska Cambryjeva. Berta ni vedela, kaj naj stori, toda sestra ji je namignila, naj pusti njo in njenega moža sama.

»Gospod Crozon,« je Berta tiho rekla, »ne bom se jezila na vas, ker ste tako govorili z menoj. Jeza vas je zapeljala tako daleč, in vem, da se tega zdaj že kesate. Vaše srce je plemenito. Oba prosim, da mi moj greh odpustite in da me ne preklinjata... Saj sem jaz že tako dovolj nesrečna.«

»Pojdite,« je tiho rekel Crozon in glas se mu je tresel.

»Mislim, da vaju ne bo zanimalo, kako sem padla. Ta skrivnost pojde z mano v grob... morda kmalu... Niti Matilda je ne

bo nikoli zvedela. Zbogom!«

Po teh besedah je Berta objela svojo sestro in šla za dojiljo. Gospa Cambryjeva je stisnila roko kapitanovi ženi, pozdravila hladno še njega in prišla Berto pod roko.

Ko so šli po stopnicah, je dejala gospa dojilji:

»Tu imate sto frankov! Vrnite se domov! Povejte možu, da ste našli mater tega otroka in pričakujte naju prav kmalu.«

Dojilja se je zahvalila in odšla proti domu. Lepa vdova in Berta sta sedli v voz, in ko je kočijaž zapiral vrata, je gospa Cambryjeva ganjeno rekla:

»Berta! To kar ste pravkar govorili, ni bilo resnično.«

»Res ni bilo,« je jecljala Berta, »jaz sem izgubljena, toda rešila sem Matildo!«

»Čudoviti ste! Takoj pojdem h gospodu Darcyju, naj izda nalog, da ustavijo vsako zasledovanje proti vam.«

»Ničesar mu ne recite, rotim vas! Usmilite se moje uboge sestre.«

»S tem, da ste rekli, da je otrok vaš, ni vaša sestra pri vsej zadevi prav nič več prizadeta. Isto boste ponovili pred preiskovalnim sodnikom.«

»Gospod Darcy mi ne bo verjel, pa bo uvedel preiskavo še proti moji sestri.«

»Zakaj? Sodnik mora odkriti samo to, kje ste bili v tisti usodni noči. Zdaj je to prav preprosto. Izprašal bo dojiljo in žensko, ki vas je takrat odvedla v opero, ali ne?«

»Ne... s tem bi izdala skrivnost, ki ni samo moja...«

»Ki jo bo gospod Darcy tako in tako hitro odkril. Samo povejte mi še to, kdo je bila tista ženska. Saj ste se z njo vred peljali v opero?«

jemo božič mirno. Za to dobroto se moramo zahvaliti samo temu, da smo se po zaslugi naporov naših voditeljev in nositeljev držali nauka Sinu božjega: Mir med ljudmi! Še nekaj vas prosim ob letošnjem božiču. Prosim Boga in vas, da bi to, kar smo doslej dosegli v odnosu do drugih narodov, izvedli tudi med seboj. Če tega nismo dosegli doslej, storimo vsaj o božičnih praznikih in odstranimo vse, pogosto tudi brezpredmetne prepire. Vedimo, da je to glavni pogoj za napredek hrvatskega kmečkoga ljudstva in drage nam domovine Jugoslavije.»

* Zaradi prehrane je vsak strah neosnovan. V ministrstvu za kmetijstvo je bilo posvetovanje o prehrani. Prisostvovali so mu minister za kmetijstvo dr. Čubrilovič in glavni ravnatelj direkcije za prehrano dr. Čošić. Šlo je za splošno vprašanje oskrbe posebno siromašnejših krajev s krušno moko in drugimi življenjskimi potrebščinami. Po splošnem mnenju odločujočih činiteljev se razvija vprašanje prehrane zadovoljivo, tako da je bojazen v tem pogledu neosnovana.

* Slovenski mesarji so zborovali. V Košarkovi restavraciji v Ljubljani je bil te dni občni zbor Zveze združenj mesarjev in klobasičarjev, ki se ga je udeležilo lepo število odposlancev iz vseh krajev Slovenije. Namesto odsotnega predsednika g. Jakoba Dimnika, ki je te dni na svojem domu pri Devici Mariji v Polju obhajal 70letnico rojstva, je zborovanje vodil podpredsednik g. Matevž Hafner iz Škofje Loke. Na predlog celjskega odposlanca g. Matije Esiha je bil predsednik g. Dimnik s soglasno odobritvijo izvoljen za častnega člana. Tajnik zveze g. Zan je poročal o težavah, ki jih preživlja mesarska obrt v teh časih vojnih zmed, nato pa je bila prečitana obširna resolucija, o kateri se je razvil živahen razgovor. Največ zanimanja je zbudilo vprašanje o pravilnem določanju cen surovim kožam, mesu in mesnim izdelkom. Tudi vprašanje o preskrbi Slovenije s soljo za mesarsko obrt je bilo živahno obravnavano. V zadnjem času se opaža znatno pomanjkanje soli, ki jo mesarji v večji množini potrebujejo zlasti zdaj, ko se je začela doba za izdelovanje raznih mesnih izdelkov, soljenja mesa in slanine. Odposlanci so grajali ravnanje nekaterih političnih oblastev prve stopnje pri določevanju cen. Zborovalci so sklenili naprositi bansko upravo, naj izda načelna navodila sreskim načelstvom o določanju cen teletin in sviniskemu mesu, pri čemer naj se zasli-

šijo pristojna strokovna združenja mesarjev in klobasičarjev. Zbor se je izjavil tudi za zvišanje plač državnim nameščencem, da bodo ustrezale današnjim življenjskim razmeram. Monopolska uprava naj poskrbi za zadostno količino živilske in industrijske soli, da prehrana prebivalstva ne bo trpela škode. Po zborovanju so mesarji ostali na skupnem kosilu, nato pa se je večje odposlanstvo z avtobusom odpeljalo k Devici Mariji v Polju k svojemu novemu častnemu članu g. Jakobu Dimniku na obisk. V gostoljubnem Dimnikovem domu se je razvila prisrčna domača slovesnost.

* Občni zbor Delavske zbornice. Te dni je bil občni zbor Delavske zbornice v Ljubljani. Od 60 imenovanih odposlancev se ga je udeležilo 47. Razprave so bile prav kratke. Proračun za prihodnje leto je za približno 1.2 milijona din višji od dozdajšnjega in je bil soglasno odobren. Za novega predsednika Delavske zbornice je bil izvoljen urarski pomočnik Jože Jonke, predsednik slovenskega Jugorasa. Svobodna strokovna združenja, ki v Delavski zbornici niso zastopana (Narodna strokovna zveza, Jugoslovanska strokovna zveza in Strokovna komisija) so poslale za občni zbor upravnemu odboru Delavske zbornice dopis, v katerem predlagajo, naj se razmere v Delavski zbornici uredijo na ta način, da poda ostavko zdajšnja uprava in tako omogoči ministru za socialno politiko in narodno zdravje, da imenuje novo upravo v sporazumu z vsemi strokovnimi združenji. Ta predlog na občnem zboru ni prišel v razpravo.

* Podražitev beograjskih listov. Beograjski dnevnik objavljajo sporočilo Združenja lastnikov listov, ki pravi, da se bodo 1. januarja podražili tudi beograjski listi. Sporočilo pravi, da so bili izdajatelji listov postavljeni pred izbiro, ali občitno zmanjšati obseg listov ali pa povišati naročnino in ceno v podrobni prodaji. Po temeljitem preudarku so se odločili za drugi izhod. Listi se bodo odslej prodajali po 2 din izvod, mesečna naročnina za glavne dnevnike pa bo znašala 44 dinarjev.

* Omejitve gostilniških in plesnih prireditvev. Glede na resnost položaja zdajšnjega časa je ban dravske banovine odredil: Plesne prireditve se smejo dovoljevati samo za čas od 31. decembra do vštete 25. februarja (pustni torek); in sicer le društvom in korporacijam, ki so že doslej prirejale svoje vsakoletne plesne prireditve in nudijo dovoljno jamstvo, da bo prireditev potekla v

redu. Plesne prireditve se smejo dovoliti največ do 2. ure zjutraj. Pol ure po tem času morajo biti prostori izpraznjeni. Plesne vaje posameznih društev se smejo vršiti najdalje do vštete pustnega torika. Gostilničarjem se ne smejo izdajati dovoljenja za plesne prireditve. Paziti se mora, da gostilničarji ne bodo izrabili društev, da bi pod njihovimi imeni prirejali plesne na svoj račun. Trajna podaljšanja policijske ure se ne smejo dovoljevati. Za poedine primere se sme dovoliti podaljšanje policijske ure največ do 2. ure zjutraj. Predpisi navedbe o odpiranju in zapiranju v gostinskih podjetjih z dne 4. julija l. 1935. se morajo strogo in pravilno izvajati. Sreskim načelstvom in policijskim oblastvom je naročeno, da te odredbe najstrožje izvajajo in ne dopuščajo nobene izjeme.

* Koroški drobiž. Ob koncu novembra se je oženil mladi posestnik Jakej Sadolšek po domače Peruč v Lobniku. Nevesta mu je bila pridna Micka Slanovčeva Pečnikova iz Lepena. Po poročnem obredu je g. dekan mladi par prisrčno nagovoril in mu želel obilo blagoslova na novi življenjski poti. — V Globasnici se je oženil Foltej Šajn, po domače Rihkov iz Podjune z Angelo Lodrantovo iz Večne vasi. Zenin je bil včasih eden najboljših igralcev globasniškega prosvetnega društva in strumen poveljnik gasilcev. Bil je tudi občinski odbornik. Nekaj dni za Foltejem se je poročil tudi njegov brat Anej z Nanco Woelbl iz Podjune. Obilo sreče! — Pokrajinski vodja Kutschera je v Dobrli vesi odbrl otroški vrtec, ki je peta tovrstna zgradba na Koroškem. — V Celovcu je bilo v novembru 22 prometnih nesreč, pri katerih so se tri osebe smrtno ponesrečile. Policija bo v bodoče nastopala najstrožje proti krivcem.

* Hripa se širi po Sloveniji in terja že smrtne žrtve. Ta je v zagorski dolini terjala že več žrtev. V kotredeškem okolišu skoraj ni hiše, da bi ne imeli bolnika. Kdor je podvržen prehlajenju, se boleznijo naglo nalezijo in je srečen, če se je reši brez posledic. Na Štefanovo so pokopali 84letnega rudniškega staroupokojenca Jožeta Slaka iz Bevškega. Še isti večer je umrl 68letni upokojeni rudniški strojnik Vinko Venger iz Zagorja.

* Smrt pod kolesi lokomotive. Prejšnji ponedeljek popoldne se je v bližini železniške postaje na Javorniku pripetila huda nesreča. 35letni delavec Miha Kalan, ki je bil zaposlen v železarni na Javorniku, stanoval pa je v Kamni gorici, se je napotil na Jesenice, da bi nakupil potrebni živež za svojo dru-

»Da. Čakala me je v vozu.«
 »Kar zdelo se mi je tako. On vas bo vprašal, kako dolgo ste ostali na plesu v operi in kam vas je potem odvedla. Še nočoj bo vse urejeno. Povejte mi ime in stanovanje te vaše najboljši priče.«
 »Prav imate, gospa. Bolje je, da vam vse natanko povem. Ta ženska služi v hiši, kjer se je dekletce rodilo. Zelo rada ima svojo sestro. Ko sem se bala, da me zasledujejo, sem njo pošljala k dovilji. Viktorija ji je ime, zelo mlada je še, služi pa pri neki gospej Verdonovi v Rožni ulici na Montmartru. Lahko jo bo dobil... Toda če gospod Darcy vpraša za žensko, ki je v tisti ulici rodila?«
 »Ne bojte se tega! Lahko raziskuje, kolikor hoče. Njemu ni potrebno, da bi komu polagal račune in vaš položaj bo razumljiv. Vse mu bom pojasnila, tudi to, kar se je pravkar zgodilo pri Crozonovih. Samo Gastona bo malo bolelo, če bo zvedel, kakšni greh ste prevzeli na svoje rame.«
 »Če mu stric ne bi povedal, bi mu jaz sama.«
 »Na poroko z njim pozabljate!«
 »Na to ne mislim več. Moram skrbeti za Matildinega otroka. Vsakdo mora misliti, da sem jaz mati tega otroka. Zdaj vam mora biti jasno, gospa, zakaj ne morem postati Gastonova žena.«
 »Ali ga niti sprejeti ne mislite več?«
 »Samo toliko ga bom sprejela, da mu vrnem besedo, ki mi jo je dal.«
 »Za boga, Berta, ne prenažite se. Ne odločite se za nič, dokler ne govorite s preiskovalnim sodnikom! Še danes ga moram poklicati, da boste zvečer že čisto prosti. Potem bom prišla k vam in se bova pomenila, kaj bo treba še storiti. Zdaj sva pa pri vašem domu. Za nekaj ur vas bom zdaj zapustila. Računajte name.«
 Voz je obstal. Berta je objela svojo zaščitnico. Gospa Cambryjeva se je odpeljala dalje.
 »Moj bog,« je dejala Berta, ko je stopala po stopnicah hiše, ki je v njej stanovala, »daj srečo tej dobri ženski, reši Matildo, reši njenega otroka in vzemi moje življenje!«

XIV.

Dva dneva po zabavi, pri kateri je markiza Barancosova zbrala vse, kar je bilo v Parizu elegantnega, se je odpeljala na svoj veliki grad na kmetih, kamor je povabila nekaj gostov, med njimi tudi stotnika Nointela.

Markiza ga je povabila na lov že tisti večer v operi, potem pa še po plesu v svoji palači.

Po tistem prizoru z gumbom na koncu kotiljonskega plesa si je moral stotnik sam pri sebi priznati, da si še ni na jasnem o markizini krivdi.

Nointel se je odpeljal na lov, ne da bi bil vedel, kaj se je med tem zgodilo z Gastonom in njegovim stricem, z gospo Cambryjevo in s Crozonom. Sklenil je celo, da ne bo na te ljudi sploh mislil, dokler se ne vrne spet v Pariz.

Sandovil, kamor se je Nointel peljal, je ležal sedemdeset milj od Pariza v zapadni smeri. Od železniške postaje je bil oddaljen dobri dve milj. Stotnik se je odpeljal ob eni popoldne in je računal, da bo prišel v grad h kosilu, ki ga imajo v Franciji šele zvečer.

Na postaji ga je že čakal voz, da ga odpelje do gradu. Ob vhodu v to razkošno poslopje je stal vratar, ki mu je povedal, da

markiza kosi ob osmih zvečer, da pa se gostje že prej sestanejo v dvorani.

Imel je dosti časa, da se je preoblekel. Ob pol osmih ga je prišel sluga iskat, da ga je odvedel v dvorano, ki je v velikem poslopju ne bi bil tako lahko našel.

Šla sta po dolgih, zavitih hodnikih in prišla do visokih vrat. Sluga jih je odprl in zaklical:

»Gospod stotnik Nointel!«

Kakšen začetnik bi se bil komaj znašel v ogromni dvorani, kjer so bili sami neznanji obrazi. Nointel je vljudo pozdravil skupine neznancev, potem pa so se na drugem koncu odprla druga vrata in pokazala se je markiza Barancosova, lepša kakor kdaj prej, vsa v dragih kamnih.

Nointel ji je stopil naproti, a v trenutku, ko jo je hotel pozdraviti, je zagledal na njenih prsih gumb, ki ga mu ga je bila takrat na plesu vzela.

Ni mu dala časa, da bi se bil zbral.

»Dobrodošli!« je vzkliknila in mu ponudila belo roko. »Nestrpno sem vas že pričakovala. Če vas ne bi bilo nočoj, bi se bila najbrž vrnila v Pariz.«

»Kako, gospa? Svoje goste bi bili kar tako pustili?«

»Saj bi znali iti na lov tudi brez mene. Moji rojaki so, in vajeni so mojih mušic.«

»Pa res. Menda sem jaz tu edini Francoz.«

»Ali vam je žal, da ste prišli in da ste v taki družbi?«

»Nasprotno! Še vesel sem, da niste povabili tudi nekšnih mojih znancev.«

»Gospod Prebord se je na vso moč trudil, da bi ga povabila. Nisem povabila niti vaše-ga prijatelja Darcyja, ker sem želela, da bi imela samo vas.« (Da lje)

ino. Ko je živila dobil, je vzel hitro pot pod noge, da bi na Javorniku še ujel osebni vlak. V bližini Hafnerjeve gostilne na Borovljah je krenil v strm breg, da bi prišel prej na postajo. Ko je šel po železniškem tiru, je bil z znaki opozorjen, da se bliža osebni vlak z Jesenic. Ker pa ni vedel, po katerem tiru vozi vlak na postajo, se je umaknil na desno, potem pa spet na levo. Bil je ves zbehan. Pri tem je tako nesrečno padel, da je obležal tik pred lokomotivo, ki ga je odbijala pred seboj kakih 30 m. Naposled pa je prišel pod kolesa, ki so mu hudo poškodovale glavo in prerezala desno nogo nad gležnjem. Ponesrečenca je reševalni oddelek gasilske čete KID na Javorniku takoj prepeljal v bolnišnico bratovske skladnice, kjer so se zdravniki zaman trudili, da bi mu rešili življenje. Miha Kalan je delal v tvornici Kranjske industrijske družbe 7 let. Bil je trezen, priden in vesten delavec, dober mož in skrben oče dveh nepreskrbljenih otrok. Bodi mu ohranjen lep spomin, hudo prizadetim svojcem pa naše sožalje!

* **Nenadna smrt v cerkvi.** V opatijski cerkvi v Celju se je pripetil na Stefanovo razburljiv dogodek. Med mašo se je nenaono nezavestna zgrudila 59letna, v Leoben v bivši Avstriji pristojna zasebnica Marija Bažinčeva, ki je stanovala na Dečkovi cesti v Celju in je bila nemška državljanica. Gospo so takoj prenesli v cerkvenikovo stanovanje in jo poskušali spraviti k zavesti, toda ves trud je bil zaman. Umrla je za srčno kapjo.

* **Smrt zaradi slabe peči.** V Melju pri Mariboru imata zakonca Josip in Alojzija Semannova svoje stanovanje. Mož je bil obratovodja v tvornici v Melju. Ker ju te dni predolgo ni bilo na spregled, so stanovalci v isti hiši postali pozorni in obvestili o tem gospodarja in policijo. Ker tudi na ponovno trkanje ni bilo odgovora, so vdrli v stanovanje s silo. Ko so stopili v sobo, se jim je nudil strašen prizor. Oba zakonca sta ležala nezavestna na postelji. Poklicali so takoj mariborske reševalce. Alojzijo, ki je še kazala nekaj znakov življenja, so prepeljali takoj v bolnišnico, njenega moža pa kljub dveurnemu prizadevanju z umetnim dihanjem niso mogli spet zbuditi k življenju. Vzrok nesreče je bil v tem, da sta zakonca zvečer zakurila peč, od koder pa je, ker je bila peč slaba, uhajal ogljikov monoksid.

* **Požar v Cirkniku.** Ko je gospodar Janž Cirenški iz Cirknika te dni šel po opravkih v sosedno banovino, se je vnela šupa blizu njegove hiše. Ogenj je zaletel tudi poleg ku-

pe stoječ skedenj, ki pa k sreči ni sgorel, ker so domači pravočasno nastopili proti ognju. Domnevaajo, da je ogenj nastal zavoljo tega, ker je domači 4letni sinček Tonček vtaknil gorečo vžgalico v kup slame.

* **Smrten skok z dravskega mostu v Mariboru.** Nedavno zvečer je skočil trgovski pomočnik Janko Belina z državnega mostu v Mariboru tako, da je padel na tla v Dravski ulici. Pri padcu je dobil smrtne poškodbe. Zdravniška pomoč je bila zaman. V bolnišnici je Belina umrl za poškodbami.

* **Sin, ki je v nujni obrambi ubil svojega očeta, oproščen.** Pred letom dni je župan Stojan Jovanović iz Cetirca pri Kumanozem oženil svojega sina, toda kmalu se je sam zaljubil v svojo snaho. Začel jo je nadlegovati, toda snaha ga je odklanjala. Nekega večera je poslal sina v vinograd stražiti, sam pa je začel trkati na snahina vrata. Toda sin se je bil nenadno vrnil domov, ker mu je postalo slabo. Ko je oče začutil, da se okrog hiše nekdo premika, je ustrelil iz samokresa in zadel sina v koleno. Sin je padel. Ne da bi bil vedel, kdo je streljal nanj, je sprožil svojo puško in zadel neznanca pred sobo svoje žene. Ko je šel gledat, je našel svojega očeta mrtvega. Pred sodiščem so vsi domači in sosedje izpričali, da je bil oče Jovanović nasilnež in da je sin streljal le v svojo obrambo. Zato je bil sin oproščen vsake kazni.

* **Vest ga je grizla pa se je sam prijavil.** Delavec Franjo Deželak, ki je bil uslužben pri rudniku v Rtanju, je prišel na sodišče v Zaječaru in zaprosil, da ga zapro, ker je zagrešil velik greh. Sodniku je začel pripovedovati, da se je bil zaljubil v neko žensko, ki ga je znala pripraviti do tega, da je ponarejal podpise in opeharil svoje tovariše za nekaj tisočakov. Ko pa je prišel k sebi, ga je tako pekla vest, da je pobegnil iz Rtanja in šel na pot z namenom, da se prijavi sodišču. Tako je tudi storil. Ker na sodišču takih prizorov niso vajeni, so najprej vprašali vodstvo rudnika, kaj je na tem resnice. Od tam so dobili odgovor, ki je potrdil Deželakove navedbe, in takoj nato so nesrečnika zaprli. Ko so mu sporočili, da se mu je izpolnila želja, je bil vesel in se oddahnil, češ da bo imel zdaj vsaj mir pred vestjo.

* **Preprečen roparski napad na pošto.** Nedavno so se v Središču ob Dravi razširile govorice, da se pripravlja roparski napad na pošto blagajno pri Sv. Bolfenku na Kogu.

Večina je smatrala te govorice za čenče. Orožništvo, ki je tudi slišalo govorice, pa je vestno hodilo stražiti pošto in ugotovilo, da govorice niso bile brez podlage. Opazili so med drugim dva tujca, ki sta hodila pošto skrivaj ogledovat. Dognali so, da je pripravljala napad tolpa, ki je imela svoj sedež v Dragoslavcih v Medjimurju. Dragoslavci so več ko tri ure oddaljeni od Sv. Bolfenka. Počasi so se ugotovila tudi že posamezna imena, tako da so orožniki iz Mačinčev pred dnevi lahko vse zlikovce zajeli. Med roparji je tudi neki trgovec Novak, ki je bil najbrž njih vodja.

* **Velik vlom v zlatarsko trgovino na Bledu** pojasnjen. V noči na 30. avgust je bil izvršen na Bledu velik vlom. Ljubljanska tvrška Božič, trgovina z zlatino, urami in dragulji v Frančiškanski ulici, ima na Bledu sezonsko podružnico. Ob koncu sezone letos pa so vlomilci odnesli zlatnine, dragih kamnov in ur za mnogo nad 100.000 din. Za vlomilci dolgo ni bilo sledu. Zdaj pa so oblastva odkrila tatove. Imena še niso dana v javnost.

* **Predrzen tat.** Na Vidmu ob Savi je te dni ponujal v nakup večjo množino vreč raznim tamkajšnjim trgovcem neki 20-letni Stepan iz Zeprešiča pri Zagrebu. Pozneje, ko je Stepan že odkuril neznanokam, je orožnikom naznanil trgovec Engelsberger iz Krškega, da mu je nekdo iz skladišča v bližini postaje na Vidmu ukradel 80 praznih vreč. Dognano je, da so Stepanove vreče lastnina trgovca Engelsbergerja.

* **Nevarna vlomilska družba na Murskem polju.** Prebivalstvo Murskega polja se je nekoliko oddahnilo, ko je izvedelo za aretacijo vlomilske družbe v Kokoričih. A že so se izvršili novi drzni vlomi. Nova tatinska družba je izvršila dva vloma. Nedavno zvečer, ko so se spravili pri Senčarjevih v Lukavcih k počitku, so šli tatovi na delo. Skozi okno so se splazili v sobo, v kateri ni nihče spal, in so tu pobrali vse, kar jim je prišlo pod roko. Na sveti večer pa so tatovi poskušali srečo v Noršincih pri posestniku Mihaelu Belcu. Ko so domači pozno ponoči ugasnili luči in legli k počitku, so vlomilci tiho zlezli v večjo sobo. Tu ni spal nihče, imeli pa so Belčevi tam omare z obleko in pokrite postelje. V sobi so tatovi vse prebrskali. Iskali so gotovo denar. Naposled so odnesli štiri moške obleke, večje število možkih srajc, dvocevno lovsko puško, samokres, nov dežnik, ženske nizke in visoke čevlje, svilene ženske robce in naboje za puško. V sosedni

Moritz Lilie:

Blodnje življenja

Povest iz preteklih časov

»Mislim, saj se je že z uspehom preizkusil na odru. Kar mu še manjka, izpopolnjuje z vnetim studijem pod vodstvom dobrega učitelja. Seveda zdaj bolj slabo živi. Mati mu pošilja manjše zneske, ker mu oče ne da več nikakega denarja, češ da se mora prej otresti svojih, kakor oče označuje njegovo nagnjenje. Ni pa nikakega upanja, da bi se pobotala.«

Med pogovorom sta mladi dami ostali daleč od starejšimi, ki so šli naprej. Ko sta prišli do jase v gozdu, sta šele opazili, da ju svetnik s svojima spremljevalkama čaka nekaj sto korakov naprej. Helenin oče je bil vzel klobuk z glave in si brisal pot s čela. Nenavajen poti navkreber je bil precej zmučen.

Zdajci je stopil mlad, ubožno oblečen človek iz gozda. Trenutek je okleval, se ozrl na vse strani, nato pa se približal skupini izletnikov in izročil obema gospođoma listek, na katerem je bilo z neokretno roko napisano: »Gluhonem nesrečnik prosi za dar.« Mladi berač je vzel denar, ki so mu ga dali, se v zahvalo priklonil in izginil s hitrimi koraki med drevjem v isti smeri, iz katere je bil prišel. Pojav in nagli odhod mladega berača sta bila tako nenavadna, skrivnostna, da sta se oba moža vprašujoče spogledala, kakor bi bila drug od drugega pričakovala pojasnila o čudnem človeku.

»Res čuden način beračenja,« je menil sodni svetnik.

»Pa silno se mu je mudilo,« je pripomnil doktor.

»Morda mu je šlo samo za tole tukaj in ne za beračenje,« je rekla gospa Sternova in prišla za klobuk, ki ga je Stern še zmerom držal v roki in v katerem je ležalo neko pismo. Pismo je bilo naslovljeno na sodnega svetnika Sterna. Svetnik ga je naglo odprl. V pismu je bilo tole besedilo: »Varujte se še enkrat križati mojo pot. Drugič se najbrž ne bom prostovoljno umaknil.« — Podpisa in datuma ni bilo.

»To ne more veljati meni!« je rekel stari gospod, še enkrat prebral besedilo in nato znova pregledal naslov. »Vendar pa ni dvoma, da je pismo namenjeno meni. Neznanec me mora torej poznati.«

Doktor je vzel pismo, si ogledal pisavo in pisanje spet zmajaje z glavo vrnil svetniku Sternu.

»Če bi vam ne bila ime in oseba Tautenberg čisto neznanca,« je dejal, »bi skoro mislil, da je pisec tega pisma Tautenberg. Vsaj čudno obnašanje tega moža bi opravičevalo tako domnevo. Mogoče pa je to pismo v zvezi s kakšnim dogodkom v vaši praksi.«

»To bi bilo mogoče. Nemogoče pa mi je vedeti, kdo bi to bil, ker sem kot odvetnik imel že nešteto primerov v svojih rokah.«

2

Morda se hoče kdo maščevati, ker sem dobil sodni proces za njegovega nasprotnika.«

Obe mladi dami sta medtem prišli k obema možema in mala družba je nadaljevala pot proti vrhu gore, ki so ga kmalu dosegli. Pravni svetnik je bil očitno slabe volje in ta slaba volja se je lotila tudi drugih. Zaradi tega so izlet skrajšali in kmalu nastopili pot proti domu. Med potjo so kakor v zadregi zelo malo govorili. Zato so bili vsi veseli, ko so naposled stopili v svoje sobe.

3.

V četrtem nadstropju stare hiše v vseučiliškem mestu je stanoval Robert Stern skupno s prijateljem visokošolcem Hansom Lassendorffom v skromni sobici. Lassendorff je študiral medicino. Robert je bil moral opustiti svoje prejšnje lepo stanovanje in se preseliti v to skromno sobico, ker mu oče ni več pošiljal denarja. Kar mu je pošiljala mati brez očetove vednosti, je zadoščalo komaj za najmanjše življenjske potrebščine in za ubožno sobico. Toda Robert se je z lahkoto odrekal razkošju. Tako zelo je ljubil umetnost in prepričan je bil, da bo po tej poti prišel do časti in slave.

Robert je bil vitke, lepe postave s prijaznim, pametnim in odkritim obrazom. Njegov lepo doneči glas ga je zlasti usposabljal za poklic gledališkega umetnika. Kljub napornemu študiju odrske umetnosti je obdržal svojo mladeniško veselost in kljub marsikateri grenki uri, ki mu jo je povzročil spor z očetom, ni izgubil vere v svojo lastno moč. Zdaj je sedel na oglu stare zofe in študiral vlogo neke gledališke igre. Za pisalno mizo pa je sedel prijatelj Lassendorff in držeč v rokah človeško lobanjo študiral njeno sestavo.

sobi sta spala gospodar in gospodinja, ki pa tatav nista čula. Prestrašila sta se, ko sta na božič hotela k maši, a nista našla nobene obleke, drugo pa vse razmetano. Kdor bi o ukradenih predmetih kaj vedel, naj to javi orožnikom v Ljutomeru. Gotovo ista družba je poskušala srečo še pri dveh posestnikih iste noči in na božič, a je bila povsod pragnana.

* Mila sodba za grd greh. Pred mariborskim okrožnim sodiščem se je zagovarjal

58 letni urar Avgust Strle iz Studencev. Zagovarjal se je v nemščini, ker slovenskega jezika nije ni zmožen. Na zatožno klop je prišel zaradi grdih dejanj. Državno tožilstvo mu je dokazalo, da je zlorabil šest mladih deklic. Najstarejša je štela 15, najmlajša pa samo devet let. Sodba, ki ga je zadela, je bila nepričakovano mila; dobil je samo štiri mesece strogega zapor. Državni tožilec je prijavil priziv zaradi prenizko odmerjene kazni.

Tuje letalo je vrglo na Sušak dve bombi

Sušak je v noči na 22. decembra doživel razburljiv dogodek. Okrog 1.30 zjutraj je neko tuje letalo vrglo dve bombi na mesto, izmed katerih je ena zapustila precej hude posledice. Letalo, ki je bombardiralo Sušak, je najprej krožilo nad Kvarnerskim zalivom, nato pa nad obmejnimi ozemljem vzdolž Rječine. Letalo je krožilo kakih 15 minut, nato pa je poletelo v smeri zapad-vzhod prav nad železniško progo, ki spaja Sušak z Reko in vrglo dve bombi v približni razdalji 50 m, ki sta padli le kakih 20 m severno od proge.

Ena bomba je padla na betonsko streho branjarje Ane Cvetičeve na gimnazijskem stopnišču blizu hiše inž. Marinovića in hiše dimnikarja Suflarja. Bomba se je razpočila in posledice so bile zelo hude. Stanovanja v hiši inž. Marinovića in dimnikarja Suflarja so bila razdrta. Stropi so se zrušili, uničeno je bilo skoro vse pohištvo in razbite vse šipe. Poškodovana je bila tudi streha

neke sosedne hiše, Jagodnikova hiša, mestna posvetovalnica, gimnazija in druge. Škoda tu ni bila velika, ker so bila poslopja prizadeta le od drobcev. Večji drobec bombe je priletel na železniško postajo, kjer je prebil osebni vagon. Kakšno silo je imela ta eksplozija pač najbolje dokazuje, da je železniška postaja več sto metrov daleč od Marinovićeve hiše. Šipe so popokale tudi na vseh bližnjih hišah.

V bolnišnico so morali prepeljati sedem ranjencev, ki so jih lahko po prvi zdravniški pomoči pustili domov. Le 25 letna služkinja Romana Reljatova je morala ostati še v bolnišnico.

Druga bomba je padla na ograjo same gimnazije, vendar ni povzročila nobene škode.

Sreča je bila, da nista bili zažigalni bombi. V tem primeru bi bila škoda gotovo mnogo večja, zlasti ker je pihala ostra burja. Škoda še ni ugotovljena, sodijo pa, da znaša več milijonov dinarjev.

Snežni zameti med prazniki

so ovirali vlakovni promet

O božičnih praznikih je bil železniški promet povsod zelo živahen. Pri nas so vlaki vozili še precej v redu, drugod so pa imeli velike zamude, zlasti v Liki in Gorskem Kotaru, kjer je brila ostra burja. Medlo je tako, da je sneg na mnogih krajih zatrpal železniško progo. Na liški proggi so nastali veliki snežni zameti in prvi vlak, ki je vozil po tej proggi na božični dan, je obtičal v snegu. Enaka usoda je doletela drugi potniški vlak. Zato so ustavili tudi brzovlak, ki je bil krenil iz Zagreba proti Splitu, pa se je moral izpred Vrhovin vrniti. Enako se je zgodilo s tretjim potniškim vlakom.

Na Štefanovo je bila liška progga že očiščena. Toda nastale so spet ovire in vlaki spet niso mogli v redu voziti. Ko je bila liška progga očiščena, je železniška uprava odredila, da se mora zaradi nevarnosti promet po nji skrbeti za polovico. Vsi vlaki morajo imeti do nadaljnjega samo polovico toliko vagonov kakor sicer.

Na sušaški proggi je bilo nekoliko bolje. Promet je bil tudi precej oviran zaradi burje, večjega zastoja pa ni bilo. Na proggi Varaždin—Čolubovec so morali ustaviti nekaj vlakov zaradi snežnih zametov. Progo so pa kmalu očistili. Tudi na proggi Zagreb—Va-

raždin je obtičal v snežnem zametu vlak, ki je imel potem skoraj štiri ure zamude. V snegu je obtičal vlak na proggi Križevci—Bjelovar. Skoro na vseh progah zagrebske železniške direkcije so bile o božičnih praznikih velike prometne ovire. Samo na proggi Zagreb—Beograd vlaki niso obtičali v snegu, a imeli so velike zamude.

Največje prometne ovire so bile zaradi snega razen na liški tudi na proggi Varaždin—Koprivnica. Iz Varaždina so poslali na božični dan lokomotivo s snežnim plugom. Takoj za postajo Rasinjo je zavozila lokomotiva v dobra dva metra visoke snežne zemetete, da ni mogla naprej ne nazaj. Na postaji Rasinja sta ostala dva tovorna vlaka, ki tudi nista mogla ne naprej ne nazaj. Pomožni vlak, ki je bil krenil iz Varaždina ob 19. uri, se je moral iz Ludbrega vrniti, ker zaradi snežnih zametov ni mogel nikamor. Tako je bil ustavljen ves železniški promet. Zadnje dni, ko so ponehali snežni zameti, so proge v glavnem spet očistili.

Popotnikova torba

85letnica Goriške mame

St. Jurij pri Celju, decembra

Na prijaznem domu v St. Juriju pri Celju je praznovala 85-letnico ljubezniva Goriška mama ga. Neža Osetova, ki je kljub svoji visoki starosti še vedno čila.

Rodila se je na sveti večer l. 1855. v Kranjčah na trdni kmetiji Gračnerjevi. Njena mati je bila skrbna gospodinja in oče vzoren gospodar. Mlada leta je preživela ga. Osetova na svojem gostoljubnem domu in pridno pomagala opravljati staršem vsa dela. Šolo je obiskovala v St. Juriju. S hvaležnostjo se spominja svojih učiteljev Roškerja in Škofleka. Po končani šoli se je pri materi naučila vseh gospodinjskih opravkov, ki jih mora znati dobra gospodinja. V okolici je kmalu zaslovela kot pošteno in marljivo dekle. Ko je imela 25 let, jo je kot ženo odvedel na svoj dom Janez Oset-Goriški. Mladi gospodar in gospodinja sta se takoj z ljubeznijo oprijela dela. Posvetstvo se je od leta do leta širilo. Rodbinsko srečo je povečalo še rojstvo petih otrok, katerim je Goriška mama žrtvovala vso svojo ljubezen in jim vcepila v srce odločno narodno zavest.

Zdajci je medicinec Lassendorf vrgel lobanjo na mizo in dejal:

»Učenje mi danes ne gre, Robert! Predlagam, da greva malo na sprehod.«

Bodoči gledališki igralec je vzdignil glavo od knjige. »Pojdi sam, jaz moram čisto preštudirati to vlogo, da jo bom jutri pred strogim učiteljem znal, kakor je treba.«

»Torej me ne boš spremljal?«

»Zdaj ne, a obljubim ti, da pridem čez dve uri za teboj. Samo povej mi, kje naj te poiščem.«

»Dobro. Nočem svoje vesti obremeniti z očitkom krivde, če te bodo izžvižgali, ko boš nastopil na odru. Pridi torej za menoj v našo študentovsko pivnico. Pozdravljen.«

Da je prijatelju roko in se obrnil proti vratom, ki so se ta trenutek odprla in v sobo je stopil pismonoša.

»Ali prinašate denar?« ga je vprašal Lassendorf.

»Morda še kaj boljšega,« je odvrnil pismonoša. »Imam priporočeno pismo za gospoda Sterna. Prosim, gospod Stern, da potrdite prevzem pisma.«

»Odpi pismo ti,« je rekel Robert in medtem ko se je podpisoval, tiščal pismo svojemu prijatelju.

»Srečnej, dovoli, da te objamem!« je vzkliknil Lassendorf in viharno potegnil prijatelja na svoje prsi. »V pismu ti sporočajo, da si sprejet na mestno gledališče v T...«

Kakor nem je strmel bodoči gledališki igralec zdaj v mladega moža, zdaj v pismo. Dolge časa ni mogel spregovoriti besedice.

»Tu imate, srečnosec,« je dejal Lassendorf pismonoši in mu stisnil v roko novček. »Skrbite pa tudi zame, da mi boste čim prej prinesli kaj denarja!«

»Moj učitelj, ki je bil prej režiser v mestnem gledališču v T..., mi je priskrbel to nameščenje,« je menil Robert, ko je bil pismonoša šel. »On mi je svetoval, naj vložim prošnjo za sprejem na to gledališče. Nedvomno me je tudi priporočil.«

»A vse to mi šele zdaj pripoveduješ?«

»Oprosti, Hans, upanje na sprejem je bilo tako majhno, da sem rajši o prošnji molčal.«

»Ali se boš za svojo vlogo danes še dalje pripravljaj?«

»Grem s teboj, toda najprej h Gretici, potem pa k Mohrmannu. Ali me hočeš spremljati?«

Visokošolec je prikimal. »Prav imaš, Robert, najprej k izvoljenki, nato pa k svojemu učitelju. Oba se najbolj zanimata za tvojo usodo in zato morata oba tudi najprej izvedeti za tvojo srečo.«

Oba mladeniča sta zapustila svojo sobico in stopala v predmestje, kjer hiše niso več tako visoke kakor v sredini mesta in kjer je polno vrtov in drevoredov.

Kmalu sta stopila v majhno, staro hišo, prekoračila vežo in prišla v prostoren vrt, na katerega zadnem koncu je stalo majhno vrtno poslopje. Vrt je pričal o veliki brigi in čistosti. Tratice so bile lepo zelene, pota so bila posuta z zdrobljenim kamenjem in v sredi vrta je veselo šumljal majhen vodomet. Tudi mala hiša je bila lična in čista. Zelena miza za vrtnimi stoli je stala pred hišico in za mizo je sedela majhna starejša žena z naočniki na nosu in vezenjem v rokah. Poleg nje pa mlado, ljubko dekle, prav tako sklonjeno nad ročnim delom. Obe sta vzdignili glavi, ko sta zaslišali korake. Mladenka je kmalu vstala in stekla prišlecema

nasproti, nato pa se vrgla Robertu okoli vratu.

»Veselo vest prinašam Gretica,« je rekel bodoči gledališki igralec, ko je bil pozdravil tudi malo ženo, mater mladega dekleta, in s spremljevalcem vred sedel za vrtno mizo.

Vprašujoč pogled Gretice ga je zadel. Namesto odgovora je Robert vzel pismo iz žepa in ga dal mladenki Roke so se ji lahko tresle, ko je brala pismo, in dve solzi sta ji zdrknili po licu, ko je bila vse prebrala. Molče mu je dala roko.

»Upal sem, da se boš te novice razveselila, a zdaj vidim le solze!« ji je zašepetal Robert. »Mislil sem, da si moja močna, razumna deklica.«

Ihte je Gretica naslonila svoj obraz, obdan s plavimi kodri, na prsi mladega moža. Medtem je tudi mati prebrala pismo.

»Čestitam vam,« je dejala mati in vrnila Robertu pismo. »Gretici pa morate že oprostiti, gospod Stern, če je žalostna zaradi bližajočega se slovesa. Samo da ne boste ubogega otroka pozabili v pestrem življenju svojega novega poklica.«

»Upam, da ste v času, ko hodim k vam, dobili o meni boljše mnenje, gospa Siebertova,« je vzkliknil Robert in pritisnil poljub na čelo mladenki. »Moja prva misel, ko sem bil odprl to pismo, je bila posvečena Gretici, saj sem se s sprejemom v gledališče za velik korak približal času, ko bo Gretica lahko za zmerom moja. Prav zaradi tega sem bil pisma še posebno vesel.«

»Zaupam vam, Robert,« je odvrnila mala žena. »Spoznala sem v vas poštenega človeka. Ti, Gretica, pa boš to najbrž kratko dobo Robertove odsotnosti že prenesla.«

»Tudi meni je žal, da odhaja moj najbolj-

Ga. Osetova je morala preboleti tudi udarce. Že l. 1903. je izgubila svojega moža. Po mozevi smrti ji je bil v gospodarstvu velika opora najstarejši sin Ivan, ki je že v mladih letih zaslovel kot vzoren sadjar in dober gospodar. Toda prišla je svetovna vojna in Ivan je že v začetku vojne leta 1914. padel v Galiciji. Silno je pretresla mater ta žalostna vest. Dolgo je žalovala, a obupala ni, ker je vedela, da je še potrebna njena pomoč pri gospodarstvu, ki ga je s svojo hčerko Marico v hudih razmerah vojnega časa lepo vodila. V dobi pomanjkanja je njena darežljiva roka obdarovala marsikatero siromaka.

Sinovi France, Andrej in Miloš so po končanem šolanju zapustili domačo hišo in si izbrali svoje poklice. France je postal železniški uradnik in se je že pred vojno z veliko marljivostjo udeleževal pri Družbi sv. Cirila in Metoda in drugih narodnih društvih. Zato so ga avstrijska oblastva takoj ob nastanku vojne aretirala. Prepeljali so ga z mnogimi drugimi narodnjaki v graške zapore, kjer je prestal mnogo gorja in si zrahljal tudi svoje zdravje. Ker mu niso mogli dokazati ničesar obtežilnega, je bil izpuščen in nameščen v bližini Dunaja. Po prevratu se je naselil v Mariboru in pridno obiskoval svoj dom in podpiral v gospodarstvu svojo mamo. Zdej se je za stalno naselil na domu svojih staršev, Andrej in Miloš sta postala trgovca in živita v Mariboru. Andrej je bil pred prevratom lastnik Tolstega vrha pri Guštanju. Tako so mu bile razmere na Koroškem dobro znane. Zato je bil po prevratu predsednik narodnega sveta za Koroško. S svojim rojakom junakom Malgajem je skušal rešiti Koroško in jo priključiti svobodni državi. Kljub napornemu delu se mu to ni posrežilo. Od vse Koroške se je priključila naši državi le Mežiška dolina s svojim rudnim bogastvom. Pisatelj Prežihov Voranc se v svojem delu »Požgani« s hvaležnostjo spominja Andreja Oseta kot odločnega borca za svobodo Koroške. Najmlajši sin Miloš je bil pred vojno trgovec na narodno ogroženi Muti, kjer se je udeleževal v narodnoobrambnih društvih. Po prevratu se je naselil v Mariboru, kjer je svojo trgovino razširil v veletrgovino. S svojo marljivostjo in sposobnostjo je storil za obmejni Maribor veliko delo, ki je pripomoglo k nacionalizaciji našega obmejnega mesta. Ko smo z nepopisnim veseljem dočakali dan svobode, se je tega dogodka posebno razveselila Osetova mama, saj so se vsi otroci razen enega vrnili v domačo hišo. Leta 1921. se je hči poročila na lepo Cajhnovo domačijo na Teharje, kjer

je po enoletnem srečnem zakonu postala žrtev materinstva, kar je bil spet hud udarec za go. Osetovo.

Cestitkam ge. Osetovi ob njeni 85 letnici se pridružujemo vsi, ki jo poznamo! Še mnogo zdravih let!

Prerana smrt vzornega šolnika

Hotič pri Litiji, decembra.

V Ljubljani je umrl te dni g. Ivan Škafar, šolski upravitelj v Hotiču pri Litiji. Pri nedavnih poplavih je vračajoč se domov iz Litije moral bresti po preplavljeni banovinski cesti. Pri tem se je prehladil in dobil pljučnico, ki mu je zdaj pretrgala nit življenja. Štel je šele 35 let.

Rajniki je nastopil prvo službo po maturi na barjanski šoli v Ljubljani. Nato je služboval nad sedem let v Tomišlju, odkoder je bil po službeni potrebi premeščen na Vače, kjer je ostal tri leta. Nato si je izbral za svoje službeno mesto Hotič, kjer je zastavil vse svoje sile za napredek šole. Toda kruta usoda je mlademu nacionalistu prekrizala račune. Sam je izgotavljal in daroval šoli najrazličnejše predmete za učne pripomočke. Kot odlični risar je napravil ob lastnih izdatkih mnogo risb in načrtov, da so služili pouku. Nagačeval je ulovljene živali, da jih je uvrstil v zbirko učil. V prejšnjih letih je telovadil pri Sokolu na Taboru v Ljubljani, bil je telovadec in prednjak na Preserju, na Vačah pa sokolski prosvetar in načelnik. V Hotiču je bil vnet zbiratelj narodnih umetnin.

Z očetom železničarjem sta si od ust pritrgovala prihranke, da sta si postavila lično hišico na Cesti v Mestni log v Ljubljani, kjer bi tudi sam rajniki nekoč po upokojitvi imel svoj lastni krov.

Počivaj mirno v preranem grobu domače slovenske zemlje, ki si jo ljubil do zadnjega diha!

Umrl je mož starega kova

Trbovlje, decembra

Po daljši bolezni je umrl v starosti 83 let g. Pavel Krulej, starejši upokojeni upravnik pošte. Z njim se je od nas poslovil mož kremenitega kova, ki čedalje bolj izginjajo iz naših vrst. Po rodu je bil iz Golovelj pri Žalcu. Poštno upravno službo je vršil nekaj

let v Žalcu in Slovenjem Gradcu, nato je bil imenovan za poštarja v Trbovljah. Z izredno vestnostjo je vršil odgovorno službo celih 34 let.

Rajniki je bil mož blagega srca in zmerom narodno zaveden. Bil je dober mož svoji gospe Ani, s katero je nedavno obhajal zlati zakonski jubilej, in dober oče sinovoma Pavlu in Vojtehu.

L. 1923. se je po 46letnem službovanju naselil kot upokojenec v Trbovljah. Vsi, ki smo starega gospoda poznali in spoštovali, iskreno sočustvujemo s prizadeto ugledno rodbino in ji izrekamo iskreno sožalje!

Iz življenja ameriških rojakov

Cleveland, decembra

V Eas Worcestru sta se poročila Dona Rodetova in Maynard Pierce. Nevesta je hči ugledne slovenske rodbine Petra in Barbare Rodetove, ženin pa je francoskega rodu.

Zlato poroko sta praznovala nedavno v Jolietu Janez in Marija Kambičeva. Zakonca Kambičeva imata 10 otrok in 31 vnukov in vnukinj. On je doma iz Sodjega vrha pri Semiču, ona pa iz Grabrova pri Metliki.

V Clevelandu je umrl Anton Zakrajšek, star 54 let, doma iz Rude pri Velikih Laščah. Zapušča ženo Rozo, rojeno Hrašovčevu, dve hčeri in enega sina. Dalje so umrli v Clevelandu: Julija Trohova, rojena Zagarjeva, stara 44 let, doma iz Preziča, odkoder je prišla v Ameriko leta 1913, Fran Šraj, star 75 let, doma iz St. Vida pri Stični, in Janez Lekan, star 70 let, doma iz Šmarjete pri Toplicah na Dolenjskem.

V Imperialu je umrl Janez Potočnik, star 53 let, doma iz Lučne v Poljanski dolini. V Chicagu so umrli: Janez Korenčan, star 47 let, doma iz Horjula, Janez Kosmač, star 40 let, doma iz Selc pri Škofji Loki.

V Luzernu je umrla Frančiška Miheličeva, stara 75 let, doma iz okolice Kamnika, v Elcoru Margareta Hafnerjeva, rojena Travnova, doma iz Vodice na Gorenjskem, v Keewatinu Pavel Krpan, star 85 let, v Hisholmu Franc Juretič, star 67 let.

V Nilesu se je smrtno ponesrečil Janez Černe, star 51 let, doma iz Spod. Kašlja pri Devici Mariji v Polju.

V Luzerni se je ustrelil Simon Matjan, star 50 let, iz Sepla pri Kamniku.

»š prijatelj,« se je vmešal Lassendorf v pogovor, »vendar pa sem vesel njegove sreče.«
»Ne bom se več jokala, Robert!« je rekla Gretica in si obrisala solze. »Čeprav mi bo življenje brez tebe pusto in samotno, ga vendar hočem mirno prenašati in upati v lepšo bodočnost.«

»Tako je prav!« je veselo vzkliknil mladi umetnik, »zdaj si spet čisto moja pogumna deklica. Zdaj pa morava še k svojemu učitelju, da se mu zahvalim za priporočilo. Na svidenje zvečer!«

Mlada moža sta odšla. Gretica ju je spremljala do hišnih vrat.

»Drevi ne bodi preveč pozen!« je zaklicala odhajajočima.

4.

»Gospodje in dame, igra se začenja,« je dejal nameščenec igralne banke ob enajsti uri dopoldne precej številni družbi, zbrani v igralnem salonu enega izmed odličnih kopalniš ob Taunusu, kjer je v času naše povešti bilo igranje še v bajnem razmahu. Družba je sedela okoli velike igralne mize.

V kupe denarja in bančnih listkov, ki so ležali nakopičeni pred igralci, je prišlo gibanje. Lične grabljice so segale sem in tja po mizi, da so ali grabile dobitke ali pa dajale na določena mesta nove vstavke. Od daleč so se te grabljice vidеле kakor velikanske pajkove noge. Hladnokrvno so nameščenec odstranjevali izgubljeni denar in roka voditelja igre je metala z elegantno kretnjo srečnim dobitnikom znake, ki jim jih je naklonjevala usoda.

Bile so skoro le starejše dame, ki so sedele okoli mize, medtem ko so gospodje stali za njimi in sestavljali gost venec.

Med redkimi gospodi, ki so prišli dovolj zgodaj, da so lahko dobili še sedež, je bil tudi starejši mož, poleg katerega je sedela mlada, lepa dama. Beli aristokratski brki so mu viseli od gornje ustnice na bleščeče bel ovratnik, na prstu se mu je svetil briljant in pred njim na mizi je ležal znaten kup denarja in vrednostnih papirjev. Tudi lepa dama je imela pred seboj precejšnjo vsoto. Oba sta napeto in ne brez strasti sledila igri. Kazalo pa je, da nista imela sreče. Oči starega moža so se pohlepno vpirale v bleščeče se zlatnike in v kup blagajniških listkov, ki jih je imel vodja igre pred seboj. Zavistno je gledal znatne zneske, ki jih je zmerom in zmerom dobival mlad mož, stoječ za njim, medtem ko je bil denar starega gospoda navidezno samo zato tu, da mu ga je neusmiljena igralna usoda neprestano krčila. Denar pred njim je vidno izginjal. Ta tudi denar njegove lepe sosede je kopnel čedalje bolj, čeprav je ta zmerom stavila le po en zlatnik.

»Prekletol!« je godrnjal mož z brki in si nemirno popravljal zlate naočnike. »Še enkrat stavim na črno. Zdaj moram dobiti!«

Vzel je večje število zlatnikov in jih postavil na mesto, od koder so bile grabljice pravkar pograbile izgubljeni znesek.

Z vročično napetostjo je čakal odločitve. Ustnice je imel trdno stisnjene, temna rdečica je ležala na njegovih licih, ki so zdaj pa zdaj živčno vzdrgetale. Z gorečimi očmi je sledil poteku igre. Spet je izgubil. Kakor kremplji peklenskega poglavarja so segle grabljice voditelja igre po mizi in odnesle zlatnike starega gospoda tja na veliki kup.

Stari mož se je naslonil na stolov hrbet

i ntako slonel nekaj trenutkov negibno in s priprtimi očmi.

Njegova soseda ga je lahno sunila z roko. »Opazujejo te,« mu je zašepetala. »Pojdiva, sreča nama danes dosledno obrača hrbet.«

Začuden, kakor bi ne bil razumel njenih besed, je pogledal deklo. »Šla naj bi, Malvina?« je tiho rekel. »Šla naj bi zdaj, ko sem pustil tu celo premoženje? To je slab navet, po katerem se ne bom ravnal. Poskusiti hočem, ali mi muhasta boginja sreče res ni prav nič naklonjena.«

Predel je mogla Malvina to preprečiti, je že zgrabil ves preostali mu kup bankovcev in zlatnikov ter ga postavil tokrat na »rdečo.«

»Rdeča je barva sreče, črna je barva smrti!« je zasikal skozi zobe. »Poskusiva enkrat z rdečo barvo.«

Mrtvaški mir je zavladal ob mizi. Del igralcev je bil opazil, da je stari gospod svoj zadni denar postavil na tehtnico sreče. Čeprav v igralnicah ne poznajo resničnega usmiljenja, je vendar marsikatero oko z zanimanjem opazovalo starega gospoda in marsikateri igralec, čigar srce še ni bilo čisto otopelo, je iskreno zaželel staremu, od nesreče zasledovanemu gospodu, da bi bil tokrat med dobitniki.

Usoda je kmalu odločila. Malomarno so segle usodne grabljice po vstavku starega gospoda. Trenutek pozneje je bilo mesto, na katero je bilo usmerjeno zadno upanje starega gospoda, prazno. Videla se je zdaj le pusta zelena prevleka mize, kjer je še pred nekaj časom ležalo razprostrto vse premoženje moža. Vse to bogastvo je zdaj spravljeno v blagajni igralne banke.

(Da lje)

Novoletna voščila

Srečno novo leto želijo sorodnikom, znancem in prijateljem:

Beograd. Orožniški narednik Vinko Javornik (Dramlje pri Celju) s soprogo Faniko in sinčkom Vinkom.

Bor. Franc in Ana Zupančič.

Cetinje. Slovenski fantje in moške orožniki: narednik vodnik Selič Josip, naredniki orožniki Tancer Alojz (Bezena), Štrukelj Franc (Kompolje), Kolman Emil in mala Milka z Nežiko (Postojna), Kranj Alojz (Žitnica), Mirkov Jožef (Trnovlje) s Terezijo, Drač Janez (Zusem), Kreso Joško (Soteska), Berglez Karlo, Cestnik Anton (Sv. Pavel pri Preboldu), Martin Radovan (Praproče pri Novem mestu), Oštir Jožef (Bušča vas), Karba Ignac (Mala Nedelja), podnaredniki Znidarčič Avgustin (Šiška), Lukan Janez (Trzin).

Cajetina. Orožniški narednik Hovič Franc (Dol pri Ljubljani) s soprogo Minko (Beričev) in sin Francek.

Ljubljana. Redov bolničar Vinko Jugovic (Sv. Duh pri Škofji Loki).

Makarska. Orožniški kaplar Jožef Gašparut.

Ravna Reka. Slovenski fantje, zaposleni v rudniku: Gustav Fabjan (Krmelj); Henrik Kastelic (Dobrava pri Dobrniču); Jože Praprotnik (Plešivec pri Velenju); Avgust Vozelj (Golče pri Litiji); Martin Koce (Moravče); Vehar Viktor in Ogrič Ivan (Idrija); Vinko in Janez Garantini (Vače pri Litiji); Vok Ivan (Pohorje); Vinko Mastnak (St. Lenart nad Laškim); Avgust Lipovšek (Lukovica); Jože Štrumbel (Ig pri Ljubljani); Stanislav Preskar Senovo pri Rajhenburgu; Dionizij Pšeničnik (Poljčane); Viktor Lapornik (St. Rupert pri Laškem).

Rostuša. Graničar Jaka Šolne (Sv. Jurij pri Celju).

Rtanj. Franc Koprivo, Steber Ivan (Presečno), Guček Ivan, Gračner Ivan (Zamšlek), Tržan Jože (Dobje).

Valjevo. Rangus Anton, Mokotar Ernest, Bec Stanko, Mrak Stanko, Vasle Adolf, Komelj Franc, Žurman Vlado in Fikaš Stefan.

Vladimirovo. Orožniški narednik Klepec Julij s soprogo Reziko in Vrtnik Andrej s soprogo Pavlino in sinčkom Andrejčkom.

Sisevac. Glavni rudn. nadzornik Trunkl Karlo, nadzornik Martin Grčman, kovaški mojster Ivan Šoln, Alegro Bogomil in žena Anica, Fanika Ocepek, Pepca Grčman, Marija Trunkl in Franc Šoln.

★

Aubing pri Münchenu (Nemčija). Slovenski delavci: Prus Slavko (Metlika), Žugelj Jožef (Dobravice), Guštin Mirko (Metlika), Šuklje Jožef (Lokvica), Mavretič Nikolaj (Draščiči), Brunskole Alojz (Črnomelj), Slanc Alojz (Slamna vas), Lukek Jože (Grabrovec), Vrbas Anton (Grabrovec), Kralj Anton (Geršiči), Muc Jožef (Primostek).

Castrop (Nemčija). Vrščaj Jože, Pungrečar Franc, Petrie Anton, Brzin Anica, Zore Franc, Mrvar Franc, Vizjek Franc, Anderlič Franc, Stancar Vinko, Zaplotar Matko in Brzin Leopold.

Saar (Nemčija). Kukavičič Ivan (Senovo), Pirnat Franc (Leskovec pri Krškem), Ostrelič Anton (Artiče), Jelenc Miha (Razbor-Loka), Martinčič Jakob (Svibno), Bernardič Vinko (Stari grad), Romih Alojz (Dobje-Prevorje).

Moka ne prihaja v redu

V zadnjem času je začelo v novomeškem srezu primanjkovati moka, ki se že v skoro nobeni trgovini ne more več dobiti. Prizadeti so zlasti peki, ki ne morejo več peči kruha in z njimi najsiromašnejši sloji, ki so prisiljeni kupovati kruh pri pekih in ki so tako brez najpotrebnejše hrane.

Vzrok pomanjkanja moka more biti le v prepočasnem poslovanju oblastev, ki so dolžna skrbeti za ljudsko prehrano. Hudo se je občutilo pomanjkanje moka ob praznikih, ko si vsak še tako siromašen človek želi nekaj

priboljška. Tokrat pa siromaki niso imeli niti kruha.

Kmetje, ki imajo vsaj nekaj lastnega pridelka, zdaj še niso zavezani na nakup moka. Pozneje pa bodo morali tudi kupovati moko, ker so med njimi le redke izjeme, katere imajo lastnega žitnega pridelka dovolj za vse leto.

Naj bi odločujoči činitelji pospešili svoje poslovanje, da bi imelo ljudstvo pravočasno dovolj najpotrebnejšega živila.

Zanimivosti

× **Potop angleškega torpednega rušilca.** Angleška admiraliteta je sporočila, da se je torpedni rušilec »Acron«, ki mu je poveljeval kapitan Wilson, potopil. Torpedni rušilec »Acron« je bil oborožen s štirimi večjimi in sedmimi manjšimi topovi in osmimi torpednimi cevmi. Posadka je štela 138 oficirjev in mornarjev. Pri potopitvi je nekaj mož izgubilo življenje.

× **Slovaški državljani je zaklal v Bratislavi mladega Nemca.** Te dni je na ulici v glavnem mestu Slovaške v Bratislavi po kratkem prepiru zaklal z nožem 22 letni slovaški državljani Rudolf Slavicki 16 letnega Jožefa Tulisa, člana nemške mladinske stranke. Jožef Tuliš je umrl za ranami, ko so ga peljali v bolnišnico. Morilec je pobegnil, toda so ga kmalu aretirali. Po poročilu slovaškega notranjega ministrstva, ki je takoj odredilo strogo preiskavo proti morilcu, ki zdaj služi vojaški rok v slovaški vojski, bodo morilec postavili pred vojaški sodišče. Podrobnosti o vzroku uboja niso znane. Nemške vesti označujejo ta dogodek za političen umor.

× **Obsodba vohunov pred sodiščem za zaščito države v Rimu.** Te dni se je zaključila pred posebnim sodiščem za zaščito države razprava proti skupini ljudi, ki so bili v službi neke tuje sile in so zanj vohunili po raznih krajih Italije. Na smrt z ustreljivo sta bila obsojena Aurelio Cocozza, ki

se je izdajal za trgovskega zastopnika, in nameščene vojne mornarice Francesco Ghezzi iz Tarenta. Na dosmrtno robijo so bili obsojeni nameščene vojne mornarice Barelio, Gubitta in njegova žena, na 30 let ječe Gosova iz nekdanje Avstrije in Domini, na 27 let Merlini, nadaljnjih 16 obtožencev pa na robijo po 10 do 20 let. Trije obtoženci so bili oproščeni, ker jim ni bilo mogoče dokazati nikake krivde. Oba na smrt obsojena vohuna sta bila ustreljena v trdnjavi Brauzzi v bližini Rima.

× **Šest novih mest v Italiji.** Zavod za gradnjo stanovanjskih hiš v Italiji poroča, da bodo v Milanu v kratkem času položili temelje za šest novih mest. Vsako izmed teh mest bo naselbina za delavce in bo imelo 15.000 do 20.000 prebivalcev. Imenovali jih bodo po prvakah fašistične stranke.

× **Smrtna kazen zaradi verižništva.** Dunajski listi poročajo, da je bil v Stralsundu usmrčen trgovec Karl Winter, ki ga je bilo posebno sodišče v Stettinu obsodilo na smrt zaradi verižništva. Winter si je s ponarejenimi dobavnimi preskrbel večjo količino masla, masti in klobas ter blago nato prodal brez živilskih izkaznic in po višjih cenah kakor so dovoljene. Bil je obglavljen.

× **Nezvestoba v sanjah še ni resnična nezvestoba.** Neka Američanka je zahtevala ločitev zakona in je dokazovala nezvestobo svojega moža z gramofonskimi ploščami, ki jih je snemala, ko je mož v sanjah govoril. Žena je morala poslušati, kako si je njen mož v spanju z različnimi ženskami izmenjeval nežne misli. Ni sicer dvomila v njegovo zakonsko zvestobo, toda njegovo vedenje v

spanju je označevala za »greh v mislih«. Sodišče je imelo neprijetno nalogo odločiti, ali je mož v resnici kriv ali ne. Odločiti je moralo o tem, ali je priznati sanjam pomen, kakršnega jim pripisuje razočarana žena. Sodišče je po dolgem posvetovanju razsodilo, da sanje ne veljajo, in je ločitev odklonilo.

Kupuj domače blago!

Ženski vestnik

Za kuhinjo

Zdrobov pečenjak s prekajeno (povojeno) svinjino. V liter vrelega mleka deni košček sirovega masla, žličko soli in dve pesti na drobne koščke sesekljane kuhane prekajene ali posojene svinjine. V to vsuj med vednim mešanjem pol litra pšeničnega zdroba. Ko se nekoliko zgosti, naglo vlij mešanico v ponev, v kateri imaš že kakšne tri žlice razbeljenega masla ali primerno količino razbeljene masti, nato pa v pečici speci lepo rumeno.

Mlečna kaša zabeljena s sirovim maslom. V poltretji liter vrelega mleka deni pol litra v vroči, večkrat premenjeni vodi dobro oprane kaše. Pusti vreti okoli pol ure. Potem kašo osoli s pol žlice soli, premešaj in stresaj v skledo. V skledi jo zabeli z majhno količino razpuščenega sirovega masla. Ta jed je prav zdrava za večerjo.

Svinjska rebra z limonovim sokom. Rebra dobro potolci, nasoli, potresi z majhno količino popra, z na drobno zrezano čebulo in peteršiljem ter speci v vroči masti. Ko so rebra rumena, odlij mast, prilij nekaj žlic juhe in nekoliko limonovega soka ter jih v tem do mehkega prepraži.

Stara kokoš v omaki s krvjo. Zakolji staro kokoš ali petelina in kri prestrezi v kis. Zaklano žival očisti, prereži čez polovico in deni v dobro položčen lonec, prideni polovico korena, čez pol prerezano čebulo, lorberjev list, nekaj klinčkov, kakšne tri cele popre in toliko vina, vode in kisa (v enakih delih), da stoji čez kokoš ali petelina. Dobro pokrij in pusti počasi vreti kakšni dve uri. Medtem pa daj v drugo kozico dve žlici sirovega masla in spenjenemu prideni malo čebule. Ko je čebula rumena, dodaj dve žlici moka in košček sladkorja. To zalivaj s sokom od kokoši, prideni tudi kis s krvjo. Ko prav dobro prevre, razreži kokoš (petelina) in ves sok nanj precedi. Dodaš lahko malo limonovega soka.

Praktični nasveti

Krompir, sadje in zelenjavo moramo zavarovati pred mrazom. Če imamo te zaloge v kleti, tedaj pazimo na to, da bo klet v mrzlem vremenu zaprta. Po potrebi zamašimo okna in vrata s papirjem ali drugim primerim tvorivom. V večjem mrazu pokrijemo zaloge še s slamo, vrečami in podobnim. V jedilnih shrambah in omarah, ki so ob zunanjih stenah, bi utegnili živila v mrzlem vremenu tudi trpeti. Zato morajo biti ti prostori in te omare tedaj isto tako skrbno zaprte. V hudem mrazu obložimo stene z nekoliko plastmi časopisnega papirja. Tolle, kakor maslo in mast, se sicer ne pokvari, če so na mrzlem, postanejo pa zelo trde. Pred rabo jih postavimo v zakurjen prostor.

Vse za testo potrebne reči imej nekaj časa na toplem. Preden začneš delati testo, imej kratko časa na toplem mleko, jajca, sol, kuhalnico, skledo s presejano moko, desko za gnetenje in valjanje testa, prtič za pokrivanje testa in drugo.

Kdaj je kvas neuporabljiv. Sveži kvas je mehak in ima prijeten, nekoliko kiselkast okus. Stari kvas pa je suh, včasih plesnivo pikast in neprijetno diši. Vendar pa tudi tak kvas ni zmerom čisto neporaben, samo manj izdaten je. Preiskusiš ga tako, da deniš v lonček tri žlice mleka, košček sladkorja in malo zdrobljenega kvasa. To pusti na toplem. Ako se ta kvas vzdigne šele v desetih minutah prav malo, ni za rabo.

Iz naših delavskih krajev

Sv. Pavel pri Preboldu

V nedeljo, dne 22. decembra t. l. se je vršil v Sv. Pavlu redni letni občni zbor podružnice, ki je prav lepo uspel. Po običajnih formalnostih so se tovariši spomnili in izkazali zadnjo čast umrlemu tovarišu Gajšku Rudolfu, na kar je prečital zapisnik o zadnjem občnem zboru tov. tajnik, nato pa podal poročilo tov. predsednik Derča. Iz tega poročila je bilo razvidno koristno delo podružnice NSZ v Sv. Pavlu. Dotaknil se je vseh važnejših strokovnih vprašanj, o katerih se je med letom razpravljalo, vseh intervencij do poravnalnega postopka, ki se je vršil na sreskem načelnstvu v Celju ter končno tudi o akciji za sklenitev nove kolektivne pogodbe ter o delu in o pripravah za ta osnutek nove pogodbe. Dejal je, da podružnici ni za članarino temveč za zavedno članstvo in da se mora članarino pobirati le v toliko, da lahko držimo naš aparat, brez katerega ne moremo uspešno delati. Končno je apeliral na vse tovariše, da živahno pomagajo pri vsem tem delu in vsem prizadevanju podružnice ter skušajo s svojim vplivom doseči to, da se organizira tudi ostalo članstvo v podružnici NSZ v Sv. Pavlu. Iz poročila tov. tajnika, ki je med letom odšel na odslužitev kadrskega roka in iz poročila tov. blagajnika, je razvidno živahno delovanje podružnice. Nadzorni odbor je predlagal razrešnico odboru, ki je bila soglasno sprejeta, na kar so se vršile volitve ter je bil soglasno z velikim odobravanjem ponovno izvoljen za predsednika tov. Derča Franjo. V ostali odbor pa so bili izvoljeni sledeči tovariši: Zibret Krištof, Govc Stanko, Kisovar Anton, Ozebek Karol, Jazbec Maks, Potočnik Anton, Božnik Just, Šri-bar Karol, Vozelj Jožef, Ocvirk Feliks, Govek Avgust, Tori Lojzka, Krežec Franc, Tevžič Just, Kisovar Mici, Lubej Ferdo, Mak Jože, Kramar Franc, Rojnik Ivan; v nadzorni odbor pa tov.: Herman Albin, Krašovec Matilda, Rozman Jože, Masnec Vinko.

Po volitvah pa je pozdravil zbor zastopnik centrale ter podal izčrpno poročilo o delu in pripravah za novo kolektivno pogodbo ter o akcijah, ki so bile pokrenjene v to svrhu. Pri slučajnostih pa se je razpravljalo o krajevnih zadevah, na kar je tov. predsednik Derča zaključil zbor in pozval vse tovariše na intenzivno delo.

Kranj

V nedeljo, dne 5. januarja 1941 se bo vršil v sokolski posvetovalnici Narodnega doma ob 10. uri sestanek tekstilnega delavstva. Na ta sestanek opozarjamo že danes vse naše tovarišice in tovariše, da se istega gotovo udeležijo. Dolžnost vsakega zavednega jugoslovenskega delavca je, da prisostvuje sestanku, ki ga je sklicala njegova strokovna organizacija v svrhu izboljšanja gospodarskega in socialnega položaja tekstilnega delavstva. Delavke in delavci, zavedajte, da je naše mesto edino v stanovski strokovni organizaciji NSZ, ker edino na ta način bomo lahko kljubovali vsem silam, katere danes rušijo in izpodkopavajo delavčev zavednost in s tem izkoriščajo delavčev malodušnost v svoje kapitalistične in egoistične namene, kar pač na žalost delavci sami najbolj občutijo.

Na ponovno intervencijo našega obratnega zaupnika tov. Vidergarja v tovarni »Jugobruni« dne 17. decembra 1940 je dobilo delavstvo, zaposleno v tiskarni božičnico in sicer poročeni din 150.—, samski pa din 120.— Za razumevanje se zahvaljujemo!

Vsem tovarišicam in tovarišem srečno in veselo novo leto! O d b o r.

Domžale

Na Štefanovo se je vršil pri nas redni letni občni zbor podružnice NSZ ob polnoštevni udeležbi in nihče ni manjkal neopravičen. Naše članstvo je s tem pokazalo vzorno

disciplino in strnjeno ter so bili vsi sklepi izvršeni soglasno. Občni zbor je vodil radi obolenosti bivšega predsednika tov. Weita podpredsednik Šuštar. Pozdravil je zastopnika centrale NSZ ter zastopnika bratskega Sokola iz Domžal. Poročila posameznih funkcionarjev so bila sprejeta soglasno in je bil tudi soglasno izvoljen za predsednika tov. Lukovšek Ivan. Ostali odborniki so: Nahtigal, Weit, Šuštar, Vehovec, Sankovič, Osovnik star., Cesar, Drnovšek, Markič, Škrlep, Logar, Orehek, Flegar, Brojan, Mrdjenovič, Flerin, Armeni, Kržan in Kokalj I.

Po volitvah je sledilo poročilo zastopnika centrale, ki je apeliral na skupnost in tovarištvo. Poročal je o vseh akcijah, ki jih je vodila in izpeljala centrala NSZ. Organizacija se prizadeva z različnimi mezdnimi gibanji in kolektivnimi pogodbami zboljšati težak položaj delavstva. Poudaril je, da je v teh burnih časih potrebna strnjeno vsega nacionalnega delavstva. Občni zbor je pozdravil zastopnik bratskega Sokola tov. Osovnik Anton ml. Poudaril je potrebo sodelovanja sokolstva z narodnim delavstvom in predvsem želel novemu odboru obilo uspehov v njegovi funkciji. Divil se je vzorni disciplini članstva in poudaril, kako je taka disciplina potrebna in nujna. Tov. Osovnik Anton star. je govoril o uspehih, ki jih je dosegla NSZ s sklenitvijo kolektivne pogodbe, za kar se je zahvalil centrali.

Po občnem zboru je bil izvoljen poseben pripravljalni odbor s tov. Armeni Gabrielem na čelu, ki bo pripravil vse potrebno za prireditve akademije dne 19. januarja 1941. v Sokolski dvorani ob 8 uri zvečer, na kar že sedaj opozarjamo vse članstvo in njihove družine. Ker bo spored zelo zanimiv, bo članstvo z ostalimi prijatelji gotovo napolnilo sokolsko dvorano.

Tov. Josip Gostič, član podružnice Narodne strokovne zveze v Domžalah se zahvaljuje vsemu članstvu in vodstvu tovarne ter g. šefu za podporo za časa bolezni.

Podružnični odbor NSZ želi vsemu članstvu srečno novo leto!

Ljubljana

Naša Zveza je izvedela, da namerava centrala Delavske zbornice otvoriti meseca januarja drugi letnik strokovne šole za praktične voditelje in organizatorje delavskih strokovnih organizacij.

Tudi gospodinjke pomočnice so članice OUZD in njihove organizacije so registrirane pri Delavski zbornici in bi potrebovale enako strokovno šolo za svoje članice. Obrtno, industrijsko in drugo delavstvo si je s pomočjo organizacij že izdatno zboljšalo svoj gnotni in materialni položaj, le življenje hišne uslužbenke teče desetletja enakomerno in je celo v slabšem položaju nego je bila v prejšnjih časih. Nazadovanje obstoja baš v tem, ker ni med njimi časa primerne izobrazbe in napredka. Organizacija sama pa nima dovolj organizatorično izvežbanega osebja; zato je tudi za hišne uslužbenke nujno potreben strokovni pouk, v katerem bi se poučile o resnem delu v organizaciji brez posebnih fraz in nemogočih zahtev.

Upamo, da bo uprava Delavske zbornice vlogo Zveze gospodinjstev pomočnic upoštevala in zaiamčila iste pravice glede strokovne izobrazbe kakor ostalemu delavstvu.

Litija

V nedeljo, dne 22. t. m. se je vršila pri nas širša seja pripravljalnega odbora NSZ zaradi izvedbe volitev obratnih zaupnikov in ustanovitve podružnice v Šmartnem pri Litiji. Vsi navzoči so bili mnenja, da je prišel čas, ko se mora začeti v Litiji in v Šmartnem s pozitivnim delom med ondotnim delavstvom.

Na seji je bilo soglasno sklenjeno postaviti samostojno kandidatno listo pri volitvah

obratnih zaupnikov iz delavske in nameščenske skupine. Socialisti so se razkosali na več grup in so nesposobni zastopati interese delavstva. Ne maramo jih niti na kompromisno listo, ker smo se prepričali o njihovi brezbriznosti napram delavskemu vprašanju.

Loke pri Zagerju

Poročil se je naš agilni tovariš Vertačnik Leopold z gospodično Klinčevo, hčerko upok. rudarja. Čestitamo!

Hrastnik

V soboto, dne 21. t. m. se je vršila širša seja podružnice NSZ v Hrastniku, na kateri se je razpravljalo o bodočem mezdnem gibanju in o vprašanju upokojevcov. Po poročilu zastopnika centrale se je pričela živahna debata ter so bili končno napravljani sklepi, ki jih bomo skušali pri bodočih pogajanjih uveljaviti ter tako pomagati delavstvu iz težav. Iz debate radi upokojevcov je bilo razvidno, da je delavstvo proti vsaki novi obremenitvi ter je odločno zahtevalo, da naj se uporabi v to svrhu bednostni sklad, v katerega delavstvo prispeva velike svote, od katerega pa ne dobi ničesar.

Govora je bilo tudi o pisanju »Delavske politike« in o letaku, ki so ga izdali levičarji, v katerem omenjajo, da se na obratni razpravi ni prav ničesar doseglo, dočim je baš obratno. Vse kar je bilo izbranega in predlaganega, je bilo povečini doseženo vse, to se pravi od 8 zahtevanih točk, sta bili odklonjeni le dve. Da se pa ni napravil zapisnik, pa je vzrok načelnik II. skupine, ker je rekel, da to ni potrebno.

Medvode

Naša podružnica je zopet dosegla majhen uspeh v tvornici Tanin. Vsak delavec, zaposlen več let, je dobil po din 500.— podpore, drugi so dobili po din 300.—, zunanji delavci pa vsi po din 200.—. Poleg tega bo dobil še vsak po eno delovno obleko.

Tovarni Tanin se zahvaljujemo!

Popotnik z Dolenjskega

Božična pesem:

Sveta noč, vesela noč,
vseh ubogih in bogatih
oj, Božič, Ti presrečni čas,
vseh zmoganih zemljanov.
Sezonsko delo mirno spi
a, delavec vzdihuje,
kaj za družino bi dobil
otrok obmaguje.
Oj, Jezušček, le kmalu prid'
na našo ubogo zemljo,
seboj prinesi tudi bič,
da zbiješ baharijo v nič.
Usmili revnih se ljudi,
ker ti Te šo častijo,
čeprav nič novcev nimajo
pa vendar Te slavijo.
Slavi Te tudi bogatin
z obširnim vsem telesom,
v razkošju hrani Tvoj spomin
tud' letos pod drevesom.
Naj bo kar koli, Jezušček,
Dolenjcev revnih se usmili
popotnik iz Dolenjskega
Te prosi in ga usliši.

Mir ljudem na zemlji! Ko sem korakal po slavni Dolenjski, sem videl, kako so Dolenjci obdarjeni s klofutami. Pritlikavci so napadli Goliate in rezultat je bil, splošna tekma.

Na Dolenjskem imajo v neki šoli nadvse izurjenega šolskega slugo za splošno pretepanje. Kje je g. šolski sluga delal tečaj in izpite za podelitev batin, nisem mogel ugotoviti. Predno je neki šolar dobil od izvežbanega sluga krepko zaušnico, mu je dal sluga tudi tako brco, da bi ga bil kmalu učence za seboj potegnili.

Ker se take stvari ne morejo dati v javnost, sem razjarjene Dolenjce potolažil na sledeči način:

Matere in očetje, potolažite se. Puške najljajo danes po vsem svetu in granate trajo človeška trupla na stotine kosov. Res čudno bi bilo, ako ne bi bila majhna vojna tudi

pri nas na Dolenjskem. No, sedaj so božični prazniki, pa bodo imeli učenci in šolski sluga mir na zemlji.

Neki precej visoki gospod je tožil, da v njegovi drvarnici ni nekaj v redu. Zagovoril je drva in ugotovil, da gorijo takoj prihodnji dan v sosedovi peči. Tako je prišel gospod na jasno, katera kafa jemlje drva. Sreča v nesreči je bila, da ni izvršil tatvine kak delavec, ker bi moral sicer v samotni celici premišljevat letošnje božične praznike. Politična barva ima pač svojo moč in zato ni bila javnost doslej o takem postopku še prav nič obveščena.

Vsem čitateljem »Nove Pravde« pa želi dolenjski popotnik prav veselo in zadovoljno novo leto!

Pomembnost obratnih zaupnikov

Pri volitvah obratnih zaupnikov ima delavstvo priložnost, da manifestira solidarnost in da poudari svoje zahteve, ki jih ima v pogledu izboljšanja socialne zakonodaje in še posebej svoje zahteve, ki jih ima do delodajalca pri katerem je zaposleno. S tem, da delavstvo izvoli v obratu svoje zaupnike tudi pokaže, da je pripravljeno organizirano braniti svoje pravice. Zavedati se moramo, da ni dovolj, da se ponovno izjavljamo, da se morajo prav posebno mezdne razmere v obratih izboljšati. Kadarkoli postavlja delavstvo svoje zahteve, še ni rečeno, da se bodo postavljene zahteve tudi izpolnile. Če za postavljene zahteve ni stoji nepremagljiva volja vsega prizadetega delavstva niti govora ne more biti, da bo delodajalec ustregel željam delavstva. Delodajalec je pripravljen izpolniti zahteve delavstva šele takrat, če ve, da ne more zahtev kratkomalo zavrniti, ne da bi pri tem povzročil odpor, ki je lahko tudi za delodajalca zelo neprijeten. Če se v obratu izvolijo obratni zaupniki, je tudi delodajalcu jasno, da ne more pri ureditvi službenih pogodb izigravati posameznih delavcev, na škodo celote, ker se v obratu ne presojajo dobrote, katerih so deležni le nekateri tako, da je s tem rešeno že vprašanje vseh zaposlenih delavcev. Kakor hitro imamo v obratu zaupnike je že primoran delodajalec urejevati službena razmerja iz širšega vidika, kar ima gotovo za posledico, da je socialni in gnotni položaj delavstva vedno boljši. Seveda je pa važno, da postavijo delavci za svoje zaupnike najboljše tovariše, ki so kot delovne moči neoporočne, ki so odločni, kadar zastopajo delavske interese in ki drugače pri delavcih uživajo neomejeno zaupanje, pri delodajalcih pa spoštovanje. Januarja imajo delavci priložnost, da volijo obratne zaupnike. V ne enem podjetju ne smejo delavci opustiti, da bi svojih zaupnikov ne izvolili. Zaenkrat ustanova delavskih zaupnikov zakonodajno še ni tako izgrajena, kot bi to želeli delavci. Čim več bomo pa imeli zaupnikov, tem večjo jamstvo imamo, da bo čimprej prišel čas, ko bo tudi ustanovi delavskih zaupnikov odmerjena večja pravica in s tem tudi večji delokrog, kar bo vse v veliko korist delavstva.

Delavski tisk

Brez strokovnih organizacij delavstvo ne more voditi borbe za svoje pravice. Kot je to stara resnica, pa ne smemo tudi pozabiti, da je vse delo strokovnih organizacij brez upa na uspeh, če ne bo dela strokovnih organizacij propagiralo časopisje. Sedaj ob novem letu je najprimernejši čas, da tudi za svoj delavski tisk storimo vse, da se kar najbolj razširi. Narodno delavstvo mora prav posebno »Novi Pravdi« ob novem letu posvetiti vso pozornost in poskrbeti, da se krog čitateljev »Nove Pravde« kar najbolj razširi. Vsak naš zavedni naročnik bi moral pridobiti vsaj še enega novega naročnika. Sedaj ob novem letu se delavci naročajo na časopise. Prepričajmo svoje tovariše, da se naroče predvsem na svoje glasilo »Novo Pravdo«, ki ni zanimiva samo za strokovno razborite de-

lavce, ampak tudi za delavske družine. Nešteto imamo pohval in priznanj, kako so naši naročniki zadovoljni z »Novo Pravdo«. Želimo, da bi se ta priznanja izrazila tudi v pridobivanju novih naročnikov. Od samih pohval nimamo nič. Treba je iti na delo, in pridobivati nove naročnike. Najlepše priznanje za delo »Nove Pravde« je in ostane, da jo razširite še v tiste delavske domove, kjer jo dosedaj še nimajo naročene.

Vajenci in vajenke

Za vajence in vajenke sta v zakonu o obratih dva paragrafa velike važnosti v gnotnem oziru, ker lahko razbremenita starše onih otrok, ki se uče kake obrti, oziroma trgovine.

§ 267. zakona o obratih pravi: Učencu pripada po 1 dovršenem letu učenja odškodnina za delo. Minister trgovine in industrije bo predpisal v sporazumu z ministrom za socialno politiko in po zaslišanju obrtnih in delavskih zbornic z uredbo posebne odredbe o najmanjših zneskih te odškodnine. Glede tega paragrafa so pri nekaterih obrtnih in trgovskih združenjih vpeljali za vajence nekake odškodnine, ampak ne pri vseh kakor bi to moralo biti izvršeno že zdavnaj. Predloge so poslale že trgovsko obrtne in delavske zbornice ministru za socialno politiko in ministru za trgovino in industrijo. Ministra naj samo predpišeta višino odškodnine in bosta s tem koristila ne samo vajencem, ampak tudi staršem, ki morajo tekom učne dobe še večinoma vzdrževati vajence.

§ 294 zakona o obratih pravi: Lastnik obrta je obvezan, da učence zaposli po položnem pomočniškem izpitu kot pomočnike za dobo 3 mesecev v svojem obrtu, ako učenec želi in je vrhu tega obrtnik dolžan dajati mu isto plačo, kot jo je imel do sedaj. (Če jo je sploh imel) Dogajajo se primeri, da se vsebina tega paragrafa povsod ne upošteva ter se vajenec mnogokrat odpusti.

Vse podružnice Narodne strokovne zveze opozarjamo na gornja dva paragrafa v zakonu o obratih ter jih prosimo naj nam sporoče konkretne slučaje v sorbo zaščite brezpravnega vajeniškega naraščaja.

RADIO

Liubliana

Nedelja, 5. januarja: 8: Jutranji pozdrav. — 8.15: Veseli godci. — 9: Napovedi, poročila. — 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz tinoske cerkve. — 9.45: Verski govor. — 10: Dvořak: Rusalka, fantazija po operi (plošče). — 10.15: Koncert Delavskega glasbenega društva. — 11: Koncert (sodelovali bodo: Ivanka Ribičeva, Vekoslav Janko in radijski orkester). — 12.30: Objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Plošče po željah. — 16.30: Tisk ZFO (prof. Franc Jesenovec). — 17: Kmetijska ura: Gospodarska navodila in tržna poročila. — 17.30: Domači spored (radijski orkester). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Slovenska ura: Slovenski vokalni kvintet. — 20.30: Citraški trio iz Trbovelj. — 21.15: Grieg: Prva in druga suita iz Peer Gynta (plošče). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Mandolina in kitara (Antonovič, Novak).

Ponedeljek, 6. januarja: 9: Jutrnji pozdrav. — 9.05: Napovedi, poročila. — 9.15: Z dobro voljo v novi dan (plošče). — 9.45: Verski govor. — 10: Prenos cerkvene glasbe iz stolnice. — 11.15: Obisk pri Mozartu (plošče). — 11.45: Flavta in klavir: Slavko Korosec in prof. M. Lipovšek. — 12.30: Objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Praznični koncert (docent Karlo Rupel in radijski orkester). — 17: Kmetijska ura: Nova bolezen pri svinjah (dr. Šime Žibert). — 17.30: Radijski salonski orkester (Vinko Novšak). — 18.15: Veselo rajanje (plošče). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Frančiškanski

cerkveni zbor. — 20.15: Koncert na dveh klavirjih (Jadviga Poženel-Štrukljeva in Heribert Svetel). — 21: Citrarji igrajo (plošče). — 21.15: Večerni koncert radijskega orkestra. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Iz naše narodne zakladnice (plošče).

Torek, 7. januarja: 7: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Vsega malo (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Radijski orkester. — 14: Poročila, objave. — 17.30: Domači trio. — 18.10: Čelo solo: prof. Čenda Šedlbauer, 18.40: Pomen kemikovega ustvarjanja v tehniki (prof. Adlešič). — 19: Napovedi, poročila. — 19.25: Nacionalna ura. — 19.50: Šolska posvetovalnica (prof. Ethin Bojc). — 20: Koncert operne glasbe (Tea Laboševa, Ivan Franc in radijski orkester). — 21.30: Veseli napevi (plošče). — 22: Napovedi, poročila.

Sreda, 8. januarja: 7: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Za kratak čas (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Šrnel »Štirje fantje«. — 14: Poročila. — 17.30: Pisana šara (plošče). — 18: Mladinska ura: a) Obisk v klišarni. b) Delaj z nami (Zor). — 18.40: Trubarjev nastop in prvva slovenska knjižica (prof. Simon Lenarčič). — 19: Napovedi, poročila. — 19.25: Nacionalna ura. — 19.50: Uvod v prenos. — 20: Prenos iz opernega gledališča (v prvem odmoru glasbeno predavanje ravnatelja Vilka Ukmarja, v drugem odmoru napovedi, poročila).

Četrtek, 9. januarja: 7: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Veseli drobiž (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 14: Poročila. — 17.30: Pisan spored radijskega orkestra. — 18.40: Slovenščina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). — 19: Napovedi, poročila. — 19.25: Nacionalna ura. — 19.50: Deset minut zabave. — 20: Klavirski koncert: prof. Panča Vladigerov. — 20.45: Reproduciran koncert simfonične glasbe. — 22: Napovedi, poročila.

Petek, 10. januarja: 7: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Iz naših logov in krajev (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Radijski orkester. — 14: Poročila. — 14.10: Tujskoprometna poročila: Naši smuški izleti. — 17.30: Salonski kvartet. — 18.10: Ženska ura: Zimska pomoč (Vera Adlešičeva). — 18.30: Plošče. — 18.40: Francoščina (dr. Stanko Leben). — 19: Napovedi, poročila. — 19.25: Nacionalna ura. — 19.50: Za planince: Prva pomoč v stenl (dr. Breclj). — 20: Pridržano za prenos. — 22: Napovedi, poročila.

Sobota, 11. januarja: 7: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12.15: V pi sani vrsti bodo skrbele za voljo prešerno plošče veselo. — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Radijski salonski orkester (vodi Petrič). — 14: Poročila. — 17.30: Otroška ura: Trije potepini (članice narodnega gledališča). — 17.50: Pregled sporeda. — 18: Radijski orkester. — 18.40: Pogovori s poslušalci. — 19: Napovedi, poročila. — 19.25: Nacionalna ura. — 19.40: Mandoline igrajo (plošče). — 20: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar). — 20.30: Mežiška ovset. Po rokopisu Hanzeja Kuharja bodo izvajali mežiški rojaki. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Šrnel »Škrjanček«.

× Starostno zavarovanje kmetov v Bolgariji. Nemški poročevalski urad javlja: V sobranju v Sofiji je zdaj na dnevnem redu zakonski predlog kmetijskega ministra Bagjanova o starostnem zavarovanju kmetov. Zakonski načrt določa, da bo vsak kmet, ki bo letno plačal 100 levov, po 60. letu starosti dobival 300 levov mesečno. Domnevajo, da bo v prvi dobi po uveljavitvi tega zakona dobivalo starostno rento 130.000 kmetov.